QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

“SƏS” qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 234 (5706) **11 dekabr** 2018-ci il. “Əlincə” Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. **Qiyməti 40 qəpik**

“Azərbaycanda idmana dövlət səviyyəsində böyük diqqət və qayğı göstərilir”

Prezident İlham Əliyev Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının prezidentini qəbul edib

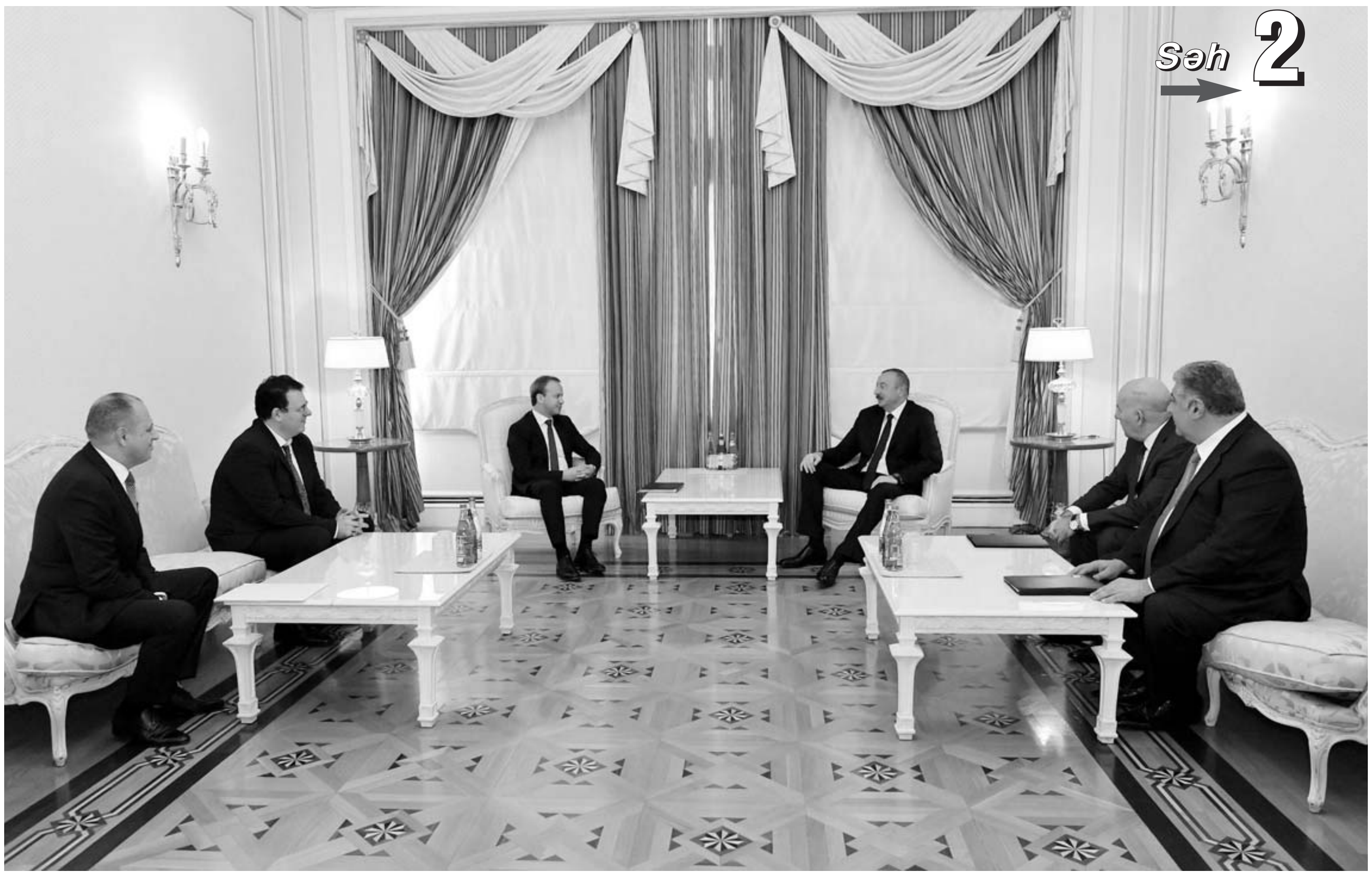

Səh 2

Jurnalistlər hər zaman ulu öndər Heydər Əliyevdən atalıq qayğısı, doğmalıq hiss ediblər

Bax 11

Azərbaycan xalqının böyük oğlu, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev bu gün cismən aramızda olmasa da, Onun əbədiyaşar ideyaları daim həyata keçirilməkdə, reallaşdırılmaqdadır. Biz, Heydər Əliyev deyərkən, müasir, müstəqil Azərbaycanı, onun tərəqqisinin, inkişafının mənzərəsinin şahidlərinə çevrilirik. Məhz Onun sayəsində bu günün Azərbaycanı dünya miqyasında layiqli mövqeyini tutub, lider ölkələr sırasındakı yerini möhkəmləndirərək, söz sahibinə çevrilib...

Şamil Ayrım: Heydər Əliyev şəxsiyyətinin ucalığı hər zaman xalqlarımız tərəfindən ehtiramla xatırlanacaq

Bax 12

Böyük şəxsiyyətlərin həyata keçirdikləri nəhəng işlər özü-özlüyündə tarix yaradır. Ötən əsrdə məhz belə nadir siyasi və dövlət adamlarından biri kimi şöhrət qazanmış Heydər Əliyev şəxsiyyətinin ucalığı hər zaman xalqlarımız tərəfindən ehtiramla və məhəbbətlə xatırlanacaq. Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Türkiyə-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Şamil Ayrım söyləyib. Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın...

Azərbaycan ilə Türkiyə arasında kənd təsərrüfatı sığortası üzrə əməkdaşlıq protokolu imzalanıb

Bax 10

Dekabrın 10-da kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov Bakıda səfərdə olan Türkiyənin kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirlinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, nazir İnam Kərimov qardaş ölkənin nümayəndələrinin Azərbaycanda ilk dəfə aqrar və yaşıl texnologiyalar üzrə “AgTech and Green Energy” mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumda iştirakını...

“Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dostluq və qardaşlıq münasibətləri bütün sahələrdə uğurla inkişaf edir”

2

Ukraynanın birinci prezidenti: Heydər Əliyev özünü ölkəsindən kənarda təsəvvür etmirdi

3

Bakıda aqrar və yaşıl texnologiyalar üzrə beynəlxalq forum keçirilir

4

Vitali İqnatenko: Heydər Əliyev zamanın fövqündə duran şəxsiyyətdir

3

Misir və Livan mətbuatı ulu öndər Heydər Əliyev haqqında silsilə məqalələr yayıb

5

“Azərbaycanda siyasi fəaliyyətinə görə heç kim təqib olunmur”

7

7

Paşinyan qohumlarını parlamentə gətirir

13

Makronun səhvləri ona baha başa gəlir

13

“Ermənistanda 2 milyon yarım seçicinin olması qeyri-mümkündür”

"Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dostluq və qardaşlıq münasibətləri bütün sahələrdə uğurla inkişaf edir"

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin kənd təsərrüfatı və meşəçilik nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 10-da Türkiyə Respublikasının kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirlinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Bekir Pakdemirlini kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri vəzifəsinə təyin olunması münasibətilə təbrik edərək, onun ilk dəfə nazir kimi Azərbaycana səfərindən məmnunluğunu bildirdi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin bütün sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini vurğuladı, kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün böyük potensialın olduğunu dedi. Kənd təsərrüfatının inkişafına ölkəmizdə böyük önəm verildiyini deyən dövlətimizin başçısı bunun iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi baxımından əhəmiyyətini qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev Türkiyənin kənd təsərrüfatı sahəsində əldə etdiyi uğurların və təcrübənin Azərbaycan üçün böyük maraq doğurduğunu dedi. Dövlətimizin başçısı Bekir Pakdemirlinin Bakıda aqrar və yaşıl texnologiyalar üzrə "AgTech and Green Energy" mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumda iştirakının əhəmiyyətini vurğuladı və onun Azərbaycana bu səfərinin əməkdaşlığın perspektivlərinin səmərəli müzakirəsi işinə töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə etdi.

Kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirli Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. O, Bakıda aqrar və yaşıl texnologiyalar üzrə "AgTech and Green Energy" mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumun əhəmiyyətinə toxundu, ölkəmizə böyük nümayəndə heyəti ilə gəldiyini dedi və nümayəndə heyətinin tərkibinə kənd təsərrüfatı və qida sənayesi sahəsində fəaliyyət göstərən iş adamlarının da daxil olduğunu bildirdi.

Söhbət zamanı kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan Azərbaycan və Türkiyə iş adamlarının dekabrın 11-də Bakıda birgə biznes forumunun keçiriləcəyi və bunun əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyətli olacağı vurğulandı.

Dövlətimizin başçısı Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Türkiyə Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev övladlığagötürmə sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında Fərman imzalayıb.

***

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasında elmi və elmi-pedaqoji kadrların attestasiyasının aparılması işinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

***

Prezident İlham Əliyev Burkina-Fasonun Prezidenti Rok Mark Kristian Kaboreyə təbrik məktubu göndərib. Təbrikdə deyilir: "Hörmətli cənab Prezident, Burkina-Fasonun milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizi və xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından təbrik edirəm. Bu əlamətdar gündə Sizə ən xoş arzularımı yetirir, dost xalqınıza sülh və tərəqqi arzulayıram".

***

Prezident İlham Əliyev Ceyhun Topçubaşova Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünün verilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

***

Prezident İlham Əliyev Vaqif Əsədovun "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

"Azərbaycanda idmana dövlət səviyyəsində böyük diqqət və qayğı göstərilir"

Prezident İlham Əliyev Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının prezidentini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 10-da Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının (FIDE) prezidenti Arkadi Dvorkoviçi qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı, ilk növbədə, Arkadi Dvorkoviçi Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının prezidenti kimi yüksək vəzifəyə seçilməsi münasibətilə təbrik etdi, ona fəaliyyətində uğurlar arzuladı. Prezident İlham Əliyev Arkadi Dvorkoviçin bu vəzifəyə seçilməsindən sonra qısa bir zaman ərzində Azərbaycana səfərinin önəmini qeyd edərək, bunu ölkəmizin şahmat ənənələrinə diqqət və hörmət əlaməti kimi dəyərləndirdi. Dövlətimizin başçısı Arkadi Dvorkoviçin səfəri zamanı Azərbaycanla FIDE arasında əməkdaşlığın perspektivləri, ölkəmizin dünya şahmat ailəsində fəal iştirakı və qarşılıqlı fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər ətrafında səmərəli müzakirələrin aparılacağına ümidvar olduğunu bildirdi.

Xoş sözlərə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirən Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının prezidenti Arkadi Dvorkoviç Azərbaycana səfərindən və Prezident İlham Əliyevlə görüşündən şərəf duyduğunu dedi. O, ölkəmizin FIDE-yə verdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirərək, bunun təşkilatın fəaliyyətində daim hiss olunduğunu vurğuladı. Arkadi Dvorkoviç, eyni zamanda, Azərbaycan nümayəndəsinin FIDE-nin vitse-prezidenti vəzifəsinə seçilməsinin əhəmiyyətini qeyd etdi.

Görüşdə Azərbaycanda idmana, o cümlədən şahmata dövlət səviyyəsində böyük diqqət və qayğı göstərildiyi vurğulandı. Söhbət zamanı Arkadi Dvorkoviç "Skolkovo" Fondunun sədri kimi rəhbərlik etdiyi təşkilatın Azərbaycanla əməkdaşlığa önəm verdiyini, artıq telekommunikasiya sahəsində birgə işlərin aparıldığını dedi və digər sahələrdə də əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün yaxşı imkanların olduğunu qeyd etdi.

Ukraynanın birinci prezidenti: Heydər Əliyev özünü ölkəsindən kənarda təsəvvür etmirdi

"Heydər Əliyev Azərbaycanın Övladıdır. Bu barədə əlavə heç nə deməmək də olar... Bununla hər şey deyilib. O, öz xalqının Övladıdır. Heydər Əliyev mənimlə söhbətində həmişə Azərbaycan barədə danışırdı. O, özünü ölkəsindən kənarda təsəvvür etmirdi".

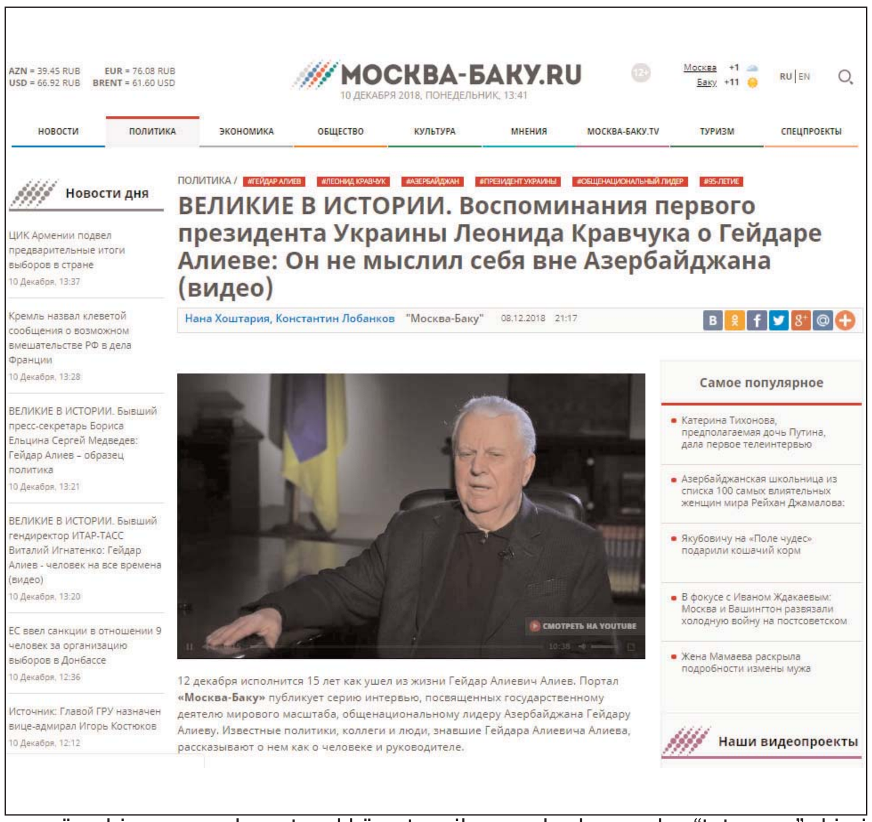

Ukraynanın birinci prezidenti Leonid Kravçuk bu sözləri "Moskva-Bakı" portalına müsahibəsində söyləyib. AZƏRTAC xəbər verir ki, L.Kravçuk Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev haqqında xatirələrini bölüşüb. O deyib:

-Heydər Əliyevi ilk dəfə Sov. İKP qurultayında gördüm. O, çıxış edirdi, mən isə zalda onu dinləyirdim. Heydər Əliyev çox parlaq, emosional çıxış edir, şərqlilərə xas olan müqayisələr aparırdı. Onda həmkarlarımdan soruşdum: "Heydər Əliyev əvvəllər harada işləyib?" Mənə dedilər ki, təhlükəsizlik xidmətində çalışıb. Mən heyrətləndim, çünki DTK-da işləyən adamlar, bir qayda olaraq, parlaq natiqlər deyildi, onlar şəxsiyyətləri ilə seçilməyən, kölgədə işləməyə vərdiş etmiş adamlar olur. İndi isə bu adam belə bir səhnəyə, qurultayın tribunasına çıxıb, zal adamla doludur (bu hadisə Qurultaylar Sarayında olmuşdu), zal onu dinləyirdi. Zalda 4 min adam olanda auditoriyanı ələ almaq çox çətindir. Sənin qarşında 20 nəfər olanda onların hamısını görürsən, 4 min nəfəri görmək isə çətindir. Amma Heydər Əliyev bunu bacardı. Heydər Əliyev mənim yaddaşımda ilk dəfə bu epizodla qaldı.

Daha bir məqam. L.İ.Brejnev Bakıya gəlmişdi. Onu necə qarşıladıqlarını televizorda müşahidə edirdim. Leonid İliçi bütün Bakı qarşılayırdı. Deməli olar ki, bütün evlərin balkonlarında xalçalar asılmışdı. Bu cür qarşılamanı, bu qədər xalçanı görəndə dərhal bunlar diqqətimi cəlb etdi. Mən həmkarlarımdan soruşdum: "Sov. İKP MK-nın baş katibini bu cür fəal, belə emosional şəkildə və səmimi qarşılayırlar..." Mənə cavab verdilər: "Bizdə ənənə belədir, ali qonaq gələndə onu dəbdəbə ilə, qəşəng, kütləvi şəkildə qarşılayırıq". Maraqlandım: "İndi sizdə bu cür ənənələri kim davam etdirir?". "Əliyev", - deyə cavab verdilər.

Heydər Əliyevlə şəxsən görüşənə qədər bu iki məqam yaddaşıma həkk olundu və məndə onun haqqında təsəvvür yarandı. Ümumiyyətlə, mənim fikrim qeyri-standart idi, çünki bu insan özü qeyri-standart idi...

Daha bir epizod. Bu hadisə Moskvada, MDB dövlət başçılarının iclasında olub. İclası Boris Nikolayeviç Yeltsin aparırdı. İclas zamanı Heydər Əliyev ona müraciətlə bəzi məsələlərin həllində Azərbaycana kömək göstərilməsini xahiş etdi. Hafizəm məni aldatmırsa, Heydər Əliyev, o cümlədən, ərzaq məsələsində kömək istədi, habelə MDB-nin ümumi məkanının qorunması üçün şərait yaradılması məsələsini qaldırdı. Heydər Əliyevin bu təklifinin cavabında Yeltsin dedi ki, biz bu suala dərhal cavab verməyə hələ hazır deyilik, çünki bütün bunlar Rusiyaya həvalə olunacaq, Rusiya isə hələ buna hazır deyil. Onda mən Heydər Əliyevi şəxsən dəstəkləməyi qərara aldım və dedim: "Boris Nikolayeviç, Əliyev məsələni düzgün qoyur. Ukraynada da bu məsələlər var. Bu məsələni qaldırdığına görə biz ona sadəcə təşəkkür etməli və məsələni həll etməyə başlamalıyıq". Yeltsin cavab verdi: "Yaxşı, əgər Ukrayna bunu belə dəstəkləyirsə, qoy olsun". Sonra fasilədə Əliyevlə görüşdüm. Onu dəstəklədiyimə görə mənə təşəkkürünü bildirdi, mən isə izah etdim ki, o, məsələni düzgün qoyub, buna görə mənim onu dəstəkləməyim təbiidir.

Heydər Əliyev Azərbaycanın Övladıdır. Bu barədə əlavə heç nə deməmək də olar... Bununla hər şey deyilib. O, öz xalqının Övladıdır. Heydər Əliyev mənimlə söhbətində həmişə Azərbaycan barədə danışırdı. O, özünü ölkəsindən kənarda təsəvvür etmirdi.

Məndə olan məlumata görə, Heydər Əliyevin SSRİ Nazirlər Sovetinin sədri vəzifəsinə namizədliyi təklif olunmuşdu. Əliyevin Sov. İKP MK-nın baş katibi vəzifəsinə namizədliyinin təklif olunması məsələsinə gəldikdə isə, mənim belə məlumatım olmayıb. Baş nazir təyinatı barədə Ukrayna ilə söhbət olmuşdu, belə müzakirələr gedirdi ki, bu vəzifəyə Şerbitski namizəd ola bilər. Ola bilsin, Şerbitskinin namizədliyini bilirdim, çünki bu söhbətin birbaşa Ukraynaya aidiyyəti vardı və belə məlumat tez bir vaxtda mənim əlimə keçirdi.

Əgər Heydər Əliyev Sovet İttifaqına başçılıq etsəydi, nəyinsə başqa cür olub-olmayacağı barədə indi danışmaq çətindir. Niyəsini deyim. Partiyada (Sov. İKP-də), xüsusən Rusiyada kadr məsələləri çox mürəkkəb şəkildə həll edilir. Müttəfiq respublikadan olan adamın ümumittifaq vəzifəsinə irəli çəkilməsi heç də asan olmur. Onlar partiyanın, Sovetin birinci vəzifələrinə, Ali Sovetin Rəyasət Heyətinə çox nadir hallarda irəli sürülürdü. İkinci, üçüncü rollara ola bilərdi, amma birinci vəzifələrə irəli sürülmək çox-çox çətin idi. Hətta belə bir hadisə baş versəydi və deyək ki, Heydər Əliyevi Sov. İKP MK-nın birinci katibi və ya baş katibi seçsəydilər, nəyinsə dəyişib-dəyişməyəcəyi məlum deyil... Əlbəttə, ola bilərdi. Mən güman etmirəm ki, bu halda yenidənqurma həmin variantda həyata keçirilərdi. Heydər Əliyev "dil pəhləvanı" deyildi. O, necə deyərlər, az danışır, amma söz danışırdı. Mixail Qorbaçov isə gəlişigözəl danışmağı ilə məşhurlaşmışdı, "tutuquşu" kimi danışmağı bacarırdı: adamları toplayır, onlarla danışır, ilk baxışda çox demokratik rol oynayır, daim vədlər verir, qarşıda duran vəzifələri tez-tez dəyişirdi. Düşünürəm ki, əgər onun yerində Əliyev olsaydı, hər şey daha sakit və daha ciddi şəkildə cərəyan edərdi.

O vaxt Azərbaycan birinci Belovejsk Sazişində iştirak etməmişdi, amma bu Sazişi dəstəkləmişdi. MDB-ni möhkəmlətmək lazım olanda Heydər Əliyev işləyir və həmişə elə həllər tapırdı ki, onlar Azərbaycan xalqının milli maraqlarını zəiflətməsin. O, öz ölkəsini möhkəmləndirmək ideyası vasitəsilə MDB çərçivəsində məsələlərin həlli yollarını tapırdı.

İndi, Prezident İlham Əliyevin dövründə Azərbaycan həm milli, həm də beynəlxalq baxımdan yaxşı mövqe tutur. Bakıda tikinti işlərinin vüsəti məni heyrətləndirdi. Bu, Yaxın Şərqin zəngin ölkələri ilə müqayisə edilə biləcək genişmiqyaslı, müasir tədbirlərdir. Təəssüf ki, bütün ölkəni görməyə imkan tapmadım. Azərbaycana 3 il bundan əvvəl gəlmişəm və yalnız Bakıda olmuşam. Lakin paytaxt mənə müsbət təsir bağışlayıb.

Mənim fikrimcə, bu gün Azərbaycan ağıllı xarici siyasət yürüdür. O, regionda münaqişələrin səbəbi və ya münaqişə ocağı deyil, hər hansı münaqişəli mövzular və problemlərlə bağlı deyil. Deməli, bu ölkə rahat inkişaf edə bilər.

Mən müasir Azərbaycanın yürütdüyü siyasəti, onun atdığı addımları müsbət qiymətləndirirəm. Ən başlıcası, ölkə yaşayır və inkişaf edir. Mən köhnə Bakını da xatırlayıram, indi onun necə dəyişməsini də görürəm. Bu, paytaxtın simasını qısa müddətdə necə dəyişmək olduğunu göstərən nümunədir. Bu, çox böyük işdir. Bu işə böyük vəsait qoyulub, böyük qüvvə sərf edilib. Azərbaycan bunu necə edib?! Düşünürəm ki, Azərbaycandan öyrənilməli məsələlər var - bu ölkədə mövcud olan asayişi, görülən təşkilati işləri və məsuliyyət hissini öyrənməyə dəyər.

Fəridə Abdullayeva
AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri
Moskva

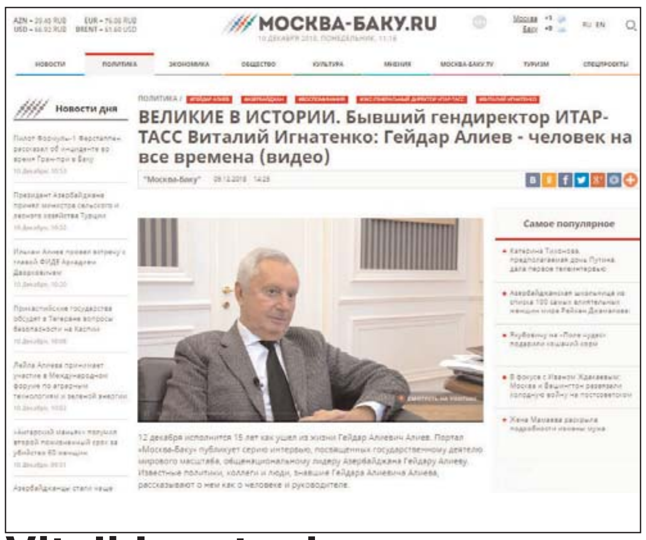

Vitali Iqnatenko: Heydər Əliyev zamanın fövqündə duran şəxsiyyətdir

İTAR-TASS agentliyinin sabiq baş direktoru Vitali İqnatenko Azərbaycanın ümummilli lideri Heydər Əliyevin insanlara olan sevgisini, səmimiliyini və özünə qarşı xeyirxahlığı qiymətləndirmək qabiliyyətini yüksək dəyərləndirib. AZƏRTAC xəbər verir ki, o, dahi şəxsiyyətlə bağlı düşüncələrini "Moskva-Bakı" portalına danışıb.

-Heydər Əliyev zamanın fövqündə duran şəxsiyyətdir. Onu xatırladıqda, böyük xoşbəxtlik hissi keçirirsən ki, haçansa sənə bu dahi şəxsiyyətin yanında olmaq səadəti nəsib olub. Şəxsiyyətinin miqyası çox nəhəng olan Heydər Əliyev özünün yüksək mədəniyyəti, cazibəsi, güclü iradəsi, geniş intellekti sayəsində çox şeyə qadir idi. Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının taleyüklü məsələləri ilə bağlı çox mühüm işlər görüb. Hər bir insanın taleyinə töhfə vermiş bu dahi şəxsiyyətin xatirəsi ildən-ilə yeni keyfiyyətlərlə zənginləşərək, daim yaşayacaq.

Digər tərəfdən, biz hamımız onun necə gözəl ata, baba, ömür-gün yoldaşı, silahdaşları üçün dost və yoldaş olduğunu xatırlamalıyıq. Düşünürəm ki, onun bu keyfiyyətləri hər zaman yaddaşlarda qalacaq. Heydər Əliyev ətrafdakılar üçün çox dərin düşüncəyə malik və əhəmiyyətli bir insan idi. O, gələcək nəsillərə çox vacib miras qoyub. Heydər Əliyevi əvəz edən nəslin nümayəndələri onun şəxsiyyətinin miqyasının böyüklüyünü daim nəzərdən keçirməli, öyrənməli və lazımınca qiymətləndirməlidir.

Yolunun onunla kəsişdiyi ən xoşbəxt insanlardan biri də mənəm. Əlbəttə, həyatda qismətimiz olan xidməti mövqe, vəzifə baxımından mən onun yanında deyildim. Lakin biz bir neçə dəfə görüşmüşük. Bu görüşlər məndə və ailə üzvlərimdə böyük təəssüratlar doğurub.

Prezident Administrasiyasında işlədiyim vaxt mənə yay mövsümü üçün xidməti bağ evi təklif etdilər. Böyük, gözəl və rahat bağ evi idi. Mən ona baxdıqdan və ən kiçik detalları nəzərdən keçirdikdən sonra elə təəssürat yarandı ki, sanki bağ evinin sahibi harasa çıxıb və indi qayıdacaq. Mən burada kimin yaşadığını soruşdum. Cavab verdilər: "Əliyev. O, indi xəstəxanadadır və bu bağ evinə qayıtmayacaq". Doğrusu, mən bundan çox pis oldum. Nəticə olaraq, mən bağ evindən imtina etdim. Məni gözləməyə məcbur etdilər və uzun müddət heç nə vermədilər...İllər ötdü, mən bu hadisəni unutdum. Bağ evinin xidmətçilərindən biri bu əhvalatı Heydər Əliyevə danışıb. Uzun illər sonra Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti oldu. Biz qəbulların birində görüşdük və o, həmin hadisəni mənim jurnalist həmkarlarıma danışdı. Onun bu əhvalatı xatırlaması məni çox mütəəssir etdi!

...İnsanı həmişə kiçik detalların prizmasından qiymətləndirmişəm. Bu, onun çox yüksək vəzifə daşıdığı vaxt daha da mühümdür. Belə ki, onda insanlara sevgi hissi, səmimilik və hər zaman köməyə çatmaq kimi keyfiyyətlər üzə çıxır. Əgər bütün bunlar mövcuddursa, onda başa düşürsən ki, qarşındakı böyük şəxsiyyətdir. Onda heç bir zaman "başgicəllənmə" olmayacaq və bütün vəziyyətlərdə insani keyfiyyətləri ön planda tutacaq, böyük işlər haqqında düşünəcək və onları həyata keçirəcək. Fikirləşirəm ki, bütün bunlar sonradan kollektivə, şəhərə və ölkəyə sirayət edir. Son nəticədə isə ona gətirib çıxarır ki, ölkənin daxilində və ətrafında tamamilə fərqli mühit yaranır. Yalnız qeyri-adi taleyə və zəngin daxili mədəniyyətə malik olan şəxsiyyət bunu etməyə qadirdir. Heydər Əliyev mənim üçün məhz bu cür şəxsiyyət idi.

Fəridə Abdullayeva
AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri
Moslva

Bakıda aqrar və yaşıl texnologiyalar üzrə beynəlxalq forum keçirilir

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının xoşməramlı səfiri, IDEA İctimai Birliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva forumun açılış mərasimində iştirak edib

Dekabrın 10-da Azərbaycanda ilk dəfə aqrar və yaşıl texnologiyalar üzrə "AgTech and Green Energy" mövzusunda beynəlxalq forum işə başlayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Kənd Təsərrüfatı və Energetika nazirliklərinin birgə təşkilatçılığı ilə ADA Universitetində keçirilən forumun açılış mərasimində Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) xoşməramlı səfiri, IDEA İctimai Birliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva, dövlət qurumlarının rəsmiləri, fermer təsərrüfatlarının rəhbərləri, yaşıl texnologiyalar üzrə xarici ekspertlər, startap və texnoloji şirkətlərin nümayəndələri, özəl sektorun təmsilçiləri iştirak ediblər.

"Yaşıl gələcək üçün innovasiyalar" şüarı ilə keçirilən forumda çıxış edən ADA Universitetinin rektoru, səfir Hafiz Paşayev deyib: "Hazırda yaşıl enerji və bu sahənin inkişafı üçün texnologiyalar dünyada geniş yayılıb. ADA Universiteti də bu sahəni diqqətdə saxlayır. Universitetin mövcud kampusu yaşıl və smart texnologiyası əsasında qurulub. Ümumilikdə, 50 faiz enerji bu mənbələrdən, xüsusilə geotermal enerji mənbələrindən əldə edilir. Hazırda ADA Universitetində yeni binalar da inşa olunur. Bütün bu texnologiyaların tətbiqi burada təhsil alan tələbələrin təcrübə və biliklərinin artırılmasına öz təsirini göstərir. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının xoşməramlı səfiri, IDEA İctimai Birliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva ətraf mühitin qorunması, təhlükəsiz, sağlam və yaşıl gələcəyə təminat verən çoxsaylı təşəbbüslərlə yanaşı, ADA Universitetində keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə məmnuniyyətlə iştirak edir".

Kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov bildirib ki, bu cür əhəmiyyətli beynəlxalq forumun ölkəmizdə keçirilməsi Azərbaycanın bütün əməkdaşlıq sahələri üzrə hər zaman etibarlı tərəfdaş olduğunu təsdiqləyir: "Hazırda Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı ən aktual məsələlərdən birinə çevrilib. Qeyri-neft sektorunun önəmli bir sahəsi olan aqrar sahə özünün yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Ölkədə kənd təsərrüfatı sürətlə inkişaf edir. Ümumi daxili məhsulda kənd təsərrüfatının payı artır. İxracda qeyri-neft sektorunun payı, o cümlədən kənd təsərrüfatı məhsullarının payı yüksəlib".

Nazir deyib ki, aqrar sahəni iqtisadiyyatın prioritet sahəsi kimi müəyyən edən Prezident İlham Əliyev ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tapşırıqlar müəyyənləşdirib: "Bu tapşırıqlar mövcud resurslardan səmərəli istifadə etmək, məhsuldarlığı artırmaq, ətraf mühitin qorunmasını təmin etməkdən ibarətdir. Müəyyənləşən vəzifələrə uyğun olaraq fəaliyyət prinsiplərimizdə düzgün və səmərəli idarəçilik, kəndli və fermerlərə yaxınlıq, innovasiyaların tətbiqini əsas götürürük. Sevindirici haldır ki, dövlətin göstərdiyi diqqət nəticəsində qarşımıza qoyulan vəzifələrin icrası istiqamətində uğurlu nəticələr əldə olunub. Ölkədə əhalinin ərzaqla özünü təminetmə səviyyəsi yüksəlib. Bu ilin 9 ayı ərzində kənd təsərrüfatı məhsulunun ümumi həcmi ötən illə müqayisədə 4,3 faiz artıb. Ət və süd məhsulları ilə özünü təminetmə artıq 90 faizə çatıb. Bütün növ tərəvəz və meyvə üzrə bu göstərici 100 faizdən çoxdur. Müasir innovasiyaların tətbiqi ilə bu göstəriciləri daha da yüksəltmək mümkün olacaq".

Türkiyənin kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirli deyib ki, ölkəsi kənd təsərrüfatı sahəsində tətbiq etdiyi yenilikləri Azərbaycanla bölüşə bilər. Türkiyədə kənd təsərrüfatı sahəsində həyata keçirilən islahatlar barədə məlumat verən nazir bildirib ki, bu istiqamətdə Azərbaycanla fikir mübadiləsi aparmaq iki ölkənin əməkdaşlığının inkişafına töhfə verəcək: "Türkiyə kənd təsərrüfatının inkişaf etmiş sahələrində tətbiq etdiyi üsullarla, texnoloji yeniliklərlə bağlı təcrübəsini Azərbaycanla bölüşməyə hazırdır".

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aqrar siyasət məsələləri üzrə köməkçisi - şöbə müdiri Azər Əmiraslanov qeyd edib ki, ölkədə əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatı və rasional qidalanmasının təmin edilməsi diqqətdə saxlanılır: "Kənd təsərrüfatı iqtisadiyyatın mühüm sahəsidir. Aqrar sektor nə qədər inkişaf etsə də, biz ekoloji tələbləri gözləməli, ekosistemi qorumalıyıq. BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının xoşməramlı səfiri Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə bu istiqamətdə həyata keçirdiyi ekoloji layihələr xüsusi olaraq qeyd edilməlidir".

A.Əmiraslanov deyib: "Bu gün aqrar siyasətin başlıca vəzifəsi effektivlik meyarlarının və ekoloji tələbləri səmərəli şəkildə uzlaşdırmaqdan ibarətdir. Hazırda ölkədə kənd təsərrüfatının inkişafına yönəlmiş sistemli və kompleks tədbirlər görülür. Aqrar sahənin inkişafı üçün strateji məqsədlər, vəzifələr, prinsiplər və hədəflər müəyyən olunub. Aqrar sektor Azərbaycanda prioritet sahə elan edilib. Çünki o, dayanıqlı inkişafın təmin olunmasında, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsində, yoxsulluğun azaldılmasında, ən əsası isə sosial problemlərin həllində və ərzaq təminatında xüsusi rol oynayır. Məhz bu amillərə görə ölkə başçısı aqrar sahəyə həssaslıqla yanaşır, kənd təsərrüfatının inkişafına həm iqtisadi, həm də sosial məsələ kimi baxır".

Energetika naziri Pərviz Şahbazov isə deyib: "Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrində olduğu kimi kənd təsərrüfatı və energetika sahələrində də beynəlxalq təcrübəyə uyğun islahatların aparıldığı bir dövrdə bu forumun keçirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bugünkü forumun əsas məqsədi aqrar və energetika sahələrinin gələcəyi, aqrar sahədə yeni texnologiyaların, o cümlədən yaşıl enerjinin tətbiqi kimi aktual mövzular ətrafında fikir mübadiləsinin aparılmasından, bu sahədə qabaqcıl təcrübəyə və dünyada müşahidə olunan trendlərə nəzər salmaqdan ibarətdir. Azərbaycan enerji siyasətini yeni çağırışlara uyğunlaşdıraraq, enerji təhlükəsizliyi məsələsinə çoxşaxəli yanaşır".

Nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə deyib ki, forum aktual mövzuya həsr olunub və BMT-nin 2030-cu ilə qədər Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin icrası baxımından da olduqca əhəmiyyətlidir: "Bu gün ölkəmiz yeni inkişaf mərhələsindədir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkədə uğurlu islahatlar aparılır. Ölkədə ixrac potensialının gücləndirilməsi, əlverişli investisiya mühitinin formalaşdırılması, innovasiya fəaliyyətinin genişləndirilməsi istiqamətində ciddi addımlar atılır. Qəbul olunmuş Strateji Yol xəritələri milli iqtisadiyyatın inkişafı üçün yeni imkanlar açır. Bütün bunlar beynəlxalq hesabatlarda da öz əksini tapmaqdadır. Dünya Bankının son "Doing Business" hesabatında Azərbaycan 190 ölkə arasında 25-ci yeri tutub. Eyni zamanda, ölkəmiz dünyanın 10 ən çox islahat aparan dövlətləri siyahısına daxil edilib".

Forum çərçivəsində yaşıl texnologiyalara həsr olunan sərgi də nümayiş etdirilib. Burada yeni innovativ ekosistemlər, yaşıl texnologiyalar və onların tətbiqi ilə hazırlanan məhsullar sərgilənir. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva sərgi ilə tanış oldu.

Dünyanın 15-ə yaxın ölkəsindən 40-dək xarici mütəxəssisi bir araya toplayan forumun əsas məqsədi Azərbaycanda kənd təsərrüfatı və enerji sahələrinin innovativ inkişafına nail olmaq, müxtəlif maraqlı tərəflər arasında əlaqələri gücləndirmək, dayanıqlı biznes modelləri və əlaqələr qurmaqdır. İki gün davam edəcək forumda ABŞ, Türkiyə, İsrail, Rusiya, Niderland, Ukrayna və bir çox ölkələrdən sahibkarlar, vençur kapitalistlər, elm xadimləri, aparıcı texnologiya şirkətlərinin nümayəndələrinin çıxışları nəzərdə tutulur. Həmçinin "Energetika və aqrar texnologiyaların gələcəyi", "Aqrar və yaşıl enerji üçün texnologiyalar", "Aqrar və energetika texnologiyaları üzrə Akademiya", "Siyasətin təsiri", "Yeni innovativ ekosistemlər", "Fermerlər üçün seksiya", "Aqrar sahə və energetika üçün biznes: AgTech sessiyası", "Aqrar sahə və energetika üçün biznes: Green Energy sessiyası", "Startap və innovasiya ekosistemi seminarı" panelləri üzrə keçiriləcək.

Misir və Livan mətbuatı ulu öndər Heydər Əliyev haqqında silsilə məqalələr yayıb

Misirin və Livanın aparıcı mətbuat orqanları ulu öndər Heydər Əliyev haqqında silsilə məqalələr yayıb. SİAxəbər verir ki, Misirin yarım milyon tirajla çıxan gündəlik “Əl-Əhram” qəzeti, eləcə də nüfuzlu “El-Vatan”, “Al-Masry Al-Youm” qəzetləri, həmçinin Livanın “Ən-Nəhar”, “Al3arabia.net”, “Lebanese-news”, “Alseyasa.com”, “Cedarnews.net”, “Araz-news” və digər xəbər saytları tərəfindən yayılan məqalələrdə Heydər Əliyev şəxsiyyətinin böyüklüyündən, onun zəngin və çoxşaxəli fəaliyyətindən, Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısındakı misilsiz xidmətlərindən ətraflı bəhs edilir.

Məqalələrdə Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin vəfatından 15 il keçdiyi bildirilir.

Qeyd edilir ki, bu böyük insan Azərbaycana onilliklər boyu rəhbərlik edib, xalqın xatirəsində tarixi lider və ölməz şəxsiyyət kimi yaşayır. Heydər Əliyev Azərbaycanı parçalanmaq təhlükəsindən xilas edərək birliyə, sabitliyə nail olub, onu yoxsulluq səviyyəsindən, gerilikdən qurtararaq həyatın bütün sahələrində tərəqqiyə, çiçəklənməyə aparıb. Məhz buna görə də o, ölməz tarixi lider və müasir Azərbaycanın memarı kimi yaddaşlara həkk olub. O, milli birlik üçün sabitlik yaradıb, Azərbaycan xalqının həyatının çətin anlarında vətəndaş müharibəsinin baş verməsinin qarşısını alıb. Bu böyük liderin həyat və fəaliyyətindən yazmaq üçün bir ensiklopediya lazımdır. Onun tərcümeyi-halının hər bir məqamı milli irsdir, Azərbaycan xalqının fəxr mənbəyidir. Heydər Əliyev Azərbaycanın müasir tarixini yaradıb.

Yazılarda Heydər Əliyevin 1923-cü il mayın 10-da Azərbaycanın qədim diyarı olan Naxçıvanda dünyaya göz açdığı qeyd edilir. Naxçıvanın Azərbaycan tarixində, elmində, mədəniyyətində dərin izlər qoymuş ədiblərin, mütəfəkkirlərin vətəni olduğu diqqətə çatdırılır. Ulu Öndərin gənclik illəri, tutduğu yüksək vəzifələr, hələ Sovet Azərbaycanı rəhbərliyi dövründə respublikanın inkişafı üçün gördüyü mühüm işlər haqqında ətraflı məlumat verilir. Bildirilir ki, Heydər Əliyev gənclərə hər zaman diqqət və qayğı ilə yanaşırdı. O, hesab edirdi ki, gənclər Azərbaycanın gələcəyidir. Ona görə də Heydər Əliyevin prioritetlərindən biri məhz gənclər üçün təhsil imkanlarının təmin edilməsi idi. Bu gün həmin gənclər ölkənin inkişafına xüsusi töhfələr verirlər.

1982-ci ildə Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Siyasi Bürosunun üzvü seçilən Heydər Əliyevin SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin olunduğu qeyd edilən məqalələrdə bunun Ulu Öndərin siyasi karyerasında yeni mərhələ olduğu diqqətə çatdırılır. Vurğulanır ki, Heydər Əliyevin Siyasi Büroya üzv seçilmiş ilk azərbaycanlı olması da Azərbaycan xalqının tarixində mühüm hadisə idi.

Yazılarda 1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycan Respublikasında siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra ölkədə gedən sürətli inkişaf prosesləri, həyata keçirilən islahatlar barədə məlumatlar ətraflı şəkildə oxucuların diqqətinə çatdırılır. Bildirilir ki, Prezident Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə ölkənin müstəqilliyinin möhkəmlənməsi, inkişafı yolunda çalışıb. Təsadüfi deyil ki, onun hakimiyyəti illəri, haqlı olaraq, Azərbaycanın müasir dövlət quruculuğu yolunda köklü dəyişikliklər və inkişaf mərhələsi sayılır. Həmin illərdə daxili və xarici siyasətdə böyük dəyişikliklər baş verdi. Azərbaycan Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə müasir tarixinin yeni mərhələsinə daxil oldu, dünya birliyində fəal dövlətə çevrildi, beynəlxalq ictimaiyyətin nəzəri Xəzər dənizi hövzəsində yerləşən Qafqaz regionundakı bu ölkəyə yönəlməyə başladı.

Məqalələrdə vurğulanır ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin vəfatından 15 il keçsə də o, özünün böyük xidmətləri ilə Azərbaycan xalqının yaddaşında qalır. Azərbaycan xalqının Ulu Öndərin vəfatının ildönümlərini qeyd etməsi onun xatirəsinə ehtiramdan irəli gəlir.

Qeyd edilir ki, bu gün Azərbaycan Heydər Əliyevin irsinə əsaslanaraq Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dinamik inkişaf edən ölkədir. Azərbaycan iqtisadiyyatı çox böyük inkişaf göstəriciləri əldə edib. Prezident İlham Əliyevin davamlı demokratik və iqtisadi islahatları, onun müdrik rəhbərliyi, fəal xarici siyasəti Azərbaycanı regional müstəvidə öncül dövlətə və beynəlxalq münasibətlərdə etimad edilən inamlı tərəfdaşa çevirib. Azərbaycan bütün regional məsələlərdə aparıcı rol oynayır, inkişafın bəhrələrini tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq əsasında region dövlətləri ilə bölüşür.

Ulu öndər Heydər Əliyev xalqına dərindən bağlı olan və böyük məhəbbət bəsləyən vətənpərvər şəxsiyyət idi

Azərbaycan Respublikası Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Əhməd Əhmədzadənin yap.org.az-a müsahibəsi

12 dekabr müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı, xalqımızın və dövlətimizin xilaskarı, Ümummilli lider Heydər Əliyevin anım günüdür. Azərbaycan xalqı və dövlətinin tarixin səhnəsində özünəməxsus yer tutmasını, gerçək müstəqilliyini əldə edərək qoruyub saxlamasını təmin edən məhz Ulu öndər Heydər Əliyev olmuşdur. Ümummilli lider Heydər Əliyevin həm SSRİ dönəmində, həm də müstəqillik illərində ölkəmizə rəhbərliyi dövründə xalqın rifah halının daha da yaxşılaşdırılması, respublikamızın tərəqqisinin təmin olunması və digər istiqamətlərdə tarixi əhəmiyyətə malik olan misilsiz işlər görülüb. Yəni Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısındakı tarixi xidmətləri Onun fəaliyyətinin bütün mərhələlərini əhatə edir. Xalqımız müasir müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu olan Ulu öndər Heydər Əliyevin əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad edir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin respublikamıza rəhbərliyi dövründə xalqımız və dövlətimiz qarşısında tarixi xidmətləri, Azərbaycanın yüksəlişi və tərəqqisini təmin edən misilsiz işləri ilə bağlı suallarımızı Azərbaycan Respublikası Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Əhməd Əhmədzadə cavablandırır. Qeyd edək ki, Əhməd Əhmədzadə Ümummilli lider Heydər Əliyevin həm SSRİ dövründə, həm də müstəqillik illərində etimad göstərdiyi şəxslərdən biri olmuşdur. Əhməd Əhmədzadə Ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illər ərzində, o cümlədən dahi rəhbərin 1982-ci ilin dekabrında Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Siyasi Bürosunun üzvü seçilməsi və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin edilməsindən sonra da müxtəlif vəzifələrdə, daha dəqiq desək, həm Qax, həm də Abşeron rayonlarında Xalq Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsinin sədri, həmçinin Füzuli rayon Partiya Komitəsinin I katibi olaraq çalışmışdır. Müstəqillik illərində isə Ümummilli liderin etimadı əsasında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsinin sədri vəzifəsində çalışmış Əhməd Əhmədzadə müsahibəsində Ulu öndər Heydər Əliyev ilə bağlı xatirələri və təəssüratlarını bölüşüb.

- Əhməd müəllim, 12 dekabr Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin anım günüdür. Xalqımız müasir müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu olan Ulu öndər Heydər Əliyevin əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad edir. Sizin Ulu öndərlə bağlı xatirələriniz nədən ibarətdir, Onunla ilk görüşünüzü necə xatırlayırsınız?

- Ümummilli lider Heydər Əliyevlə ilk görüşüm 1975-ci il iyun ayında olub. Həmin vaxt Qax rayonunda Suvarma Sistemleri İdarəsinin rəisi vəzifəsində çalışırdım, eyni zamanda, rayon partiya komitəsinin büro üzvüydüm. Bəhs etdiyim tarixdə Azərbaycan SSRİ Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin I katibi Heydər Əliyevin qəbulunda oldum, təxminən 15 dəqiqə ərzində söhbətimiz oldu. Dahi rəhbər mənə rayonun təsərrüfat həyatı və inkişafı barədə, bu istiqamətdə perspektivlə bağlı müəyyən suallar ünvanladı. Sonra mənim Qax rayon Xalq Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsinin sədri vəzifəsinə namizədliyimi vermək istədiyini qeyd etdi. Mən bunun olduqca məsuliyyətli və çətin vəzifə olduğunu amma etimadı doğrultmağa çalışacağımı qeyd etdim. Ulu öndər Heydər Əliyev söhbət əsnasında gənc kadrlara xüsusi diqqət göstərdiyini, onları müxtəlif vəzifələrə irəli çəkərək etimad göstərdiyini diqqətə çatdırdı və mənə "işində məsuliyyətli, ən əsası, maddi və mənəvi baxımdan təmiz ol" tövsiyəsini verdi. Beləliklə, Ümummilli lider Heydər Əliyev ilə ilk görüşümüz məhz bu cür oldu.

- Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi dövrdə SSRİ-nin ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində 18 minədək yüksək ixtisaslı mütəxəssis hazırlandı. Heydər Əliyevin SSRİ-nin ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrinin məzunlarına münasibət necə idi. Həmin məzunlardan biri kimi bu münasibəti öz nümunənizdə necə xatırlayırsınız?

- Bilirsiniz ki, Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi olaraq respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrdə müxtəlif sahələrin inkişafını təmin edən misilsiz işlər görməklə yanaşı, kadr hazırlığı məsələsini də daim diqqət mərkəzində saxlayırdı. Bu mənada, Ulu öndərin azərbaycanlı gəncləri keçmiş ittifaqın nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa göndərməsi xüsusilə qeyd edilməlidir. Bu, dahi rəhbərin milli təəssübkeşliyinin ifadəsi olmaqla yanaşı, Onun uzaqgörənliyini göstərirdi. Ümumilikdə, Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi dövrdə SSRİ-nin ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində 18 minədək yüksək ixtisaslı mütəxəssis hazırlandı.

Ulu öndər Heydər Əliyevin təhsil almaq üçün xaricə göndərdiyi şəxslər sırasında mən də var idim. 1976-1978-ci illər ərzində Moskvada İctimai Elmlər Akademiyasında təhsil aldıqdan sonra Abşeron rayon Xalq Deputatları Sovetinin İcraiyyə Komitəsinin sədri vəzifəsinə təyin edildim. Həmin vaxt Heydər Əliyev xaricdə, daha dəqiq desəm, Bolqarıstanda səfərdə idi. Ona görə də təyinatdan əvvəl Onunla görüşmək imkanımız olmadı. Beləliklə, bəhs etdiyim vəzifəyə təyin edildikdən sonra fəaliyyətə başlamaq üçün Abşeron rayonuna yola düşdüm. Əlbəttə, bilirdim ki, bu vəzifədə də qarşıya qoyulan məqsədləri yerinə yetirmək üçün məsuliyyətlə çalışmaq, dahi rəhbərin etimadını doğrultmaq lazımdır. Məhz Onun tövsiyə və tapşırıqlarını məsuliyyətlə və layiqincə icra etməklə qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsi istiqamətində fəaliyyətimi davam etdirdim.

Ulu öndər Heydər Əliyev kadr seçiminə daim xüsusi diqqətlə yanaşır və kadrlarına Öz dəstəyini əsirgəmirdi. Bu, şübhəsiz ki, şəxslər qarşısında böyük məsuliyyət hissi yaratmaqla yanaşı, onların öz vəzifələrini layiqincə yerinə yetirməsini təmin edirdi

Həmin dövrdə də Ümummilli lider Heydər Əliyev ilə görüşlərdə iştirak etmişəm. Bu dönəm ilə əlaqədar bir məqamı diqqətə çatdırmaq istərdim. Belə ki, 1980-ci ilin dekabrında yenidən Mərkəzi Komitəyə dəvət olundum. Bu dəfə Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən Füzuli rayon Partiya Komitəsinin I katibi vəzifəsinə tövsiyə olunmuşdum. Doğrudur, həmin vaxt bu vəzifədə necə çalışacağımla bağlı özlüyümdə suallarım var idi, çünki əvvəllər Füzulidə heç vaxt olmamışdım və rayonun yerli xüsusiyyətlərinə bələd deyildim. Həmin vaxt 2 dəfə Heydər Əliyevin qəbulunda oldum, bu barədə fikirlərimi dahi rəhbərin diqqətinə çatdırdım. Ulu öndər isə mənə etimad göstərdiyini, məsuliyyət hissimi yüksək qiymətləndirdiyini bildirərək bu vəzifənin öhdəsindən gələ biləcəyimi söylədi. Bu, mənim üçün böyük etimad olmaqla yanaşı, həm də xüsusi stimul idi. Ümummilli lider ilk görüşdə verdiyi nəsihətləri təkrar nəzərə çatdırdı.

Ümumiyyətlə, Ulu öndər Heydər Əliyev kadr seçiminə daim xüsusi diqqətlə yanaşır və kadrlarına Öz dəstəyini əsirgəmirdi. Bu, şübhəsiz ki, şəxslər qarşısında böyük məsuliyyət hissi yaratmaqla yanaşı, onların öz vəzifələrini layiqincə yerinə yetirməsini təmin edirdi. Ulu öndərin mənə etimadı da mənim üçün həm böyük şərəf, həm də ciddi məsuliyyət idi, ona görə də öz fəaliyyətimdə bu etimadı doğrultmaq üçün var qüvvəmlə fəaliyyət göstərirdim.

1982-ci ilin iyulun 18-də Heydər Əliyev Füzuliyə gələrək üzümçülərin respublika müşavirəsini keçirdi. Müşavirədə Mərkəzi Komitənin Büro üzvləri, 45 rayonun rəhbər işçiləri və digər şəxslər iştirak edirdilər. Bununla yanaşı, rayonda kolxoz və sovxozların əhatəsində və fərqli məkanlarda əhali ilə görüşlər oldu. Ulu öndər Heydər Əliyev görüşlərdə çıxış etməklə yanaşı, insanların suallarını da ətraflı cavablandırdı, diqqətə çatdırılan müxtəlif məsələlərin yerində həlli üçün müvafiq tapşırıqlarını verdi. Təbii ki, dahi rəhbərin insanlarla bu cür səmimi şəkildə ünsiyyətdə olması, onları dinləyərək müvafiq tövsiyə, tapşırıq və göstərişlərini verməsi bizim üçün ayrıca bir məktəb idi. Görüşlərdə biz, həmçinin insanların Ümummilli lider Heydər Əliyevə necə rəğbətlə yanaşdıqlarını, Onun fəaliyyətini çox yüksək qiymətləndirdiklərini müşahidə edirdik. Bu, təsadüfi deyildi, çünki Ulu öndər Azərbaycan xalqının rifahı və firavanlığı üçün misilsiz işlər görmüşdü...

- Yeri gəlmişkən, Ulu öndər Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illər ərzində ölkəmizə rəhbərlik etdiyi dönəm respublikamızın tərəqqi dövrü kimi yadda qaldı. Bu dövrdə həyata keçirilən tədbirlər və əldə edilən nəticələrlə bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Həmin dövrdə Ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə görülən işlər - həyata keçirilən tədbirlər respublikamızın dirçəlişini və inkişafını, eləcə də əhalinin rifahının daha da yaxşılaşmasını təmin etdi, yeni perspektivlər yaratdı. Bilirsiniz ki, o vaxt SSRİ-nin tərkibində olan ayrı-ayrı respublikaların inkişaf göstəriciləri fərqli idi. Azərbaycan isə 1969-cu ilədək sənaye, kənd təsərrüfatı və digər strateji əhəmiyyətli sahələrdə nailiyyətlər əldə edə bilməmişdi, hətta respublikada ciddi tənəzzül müşahidə edilirdi. Yəni Azərbaycan İttifaq miqyasında sosial-iqtisadi göstəricilərə görə nəinki ön cərgədə qərarlaşa bilməmişdi, hətta olduqca geridə qalmış, sonuncu sıralarda qərarlaşmışdı. Belə olan halda, ayrı-ayrı sahələrin inkişafını və respublikanın tərəqqisini təmin edəcək konkret fəaliyyət planı və real işlər ortaya qoymaq lazım idi. Bunu etmək mümkün idi, çünki respublikamız geniş potensiala malik idi. Məhz Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin 1969-cu il iyul plenumunda Heydər Əliyevin Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilərək respublikanın rəhbəri olmasından sonra bu məqsədə nail olmaq, yəni Azərbaycanın inkişafı və yüksəlişini təmin etmək mümkün oldu. Təsadüfi deyil ki, qısa müddətdə Azərbaycan İttifaq səviyyəsində sənaye istehsalının artım sürətinə görə ilk yerdə qərarlaşdı, digər sahələrdə də çox əhəmiyyətli irəliləyişlər qeydə alındı. Ən əsası, aqrar sektorun inkişafını təmin edən, bu sahədə yeni perspektivlər yaradan mühüm işlər görüldü, əhəmiyyətli nəticələr əldə edildi. 1970-ci ildə Heydər Əliyev təşəbbüsü və səyləri ilə SSRİ Nazirlər Sovetinin qəbul etdiyi "Azərbaycan SSR-də kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək tədbirləri haqqında" Qərar bu sahənin inkişafına xidmət edən mühüm vasitə oldu. Bunun ardınca 9 iyul 1975-ci il tarixli "Azərbaycan SSR-də kənd təsərrüfatı istehsalını daha da ixtisaslaşdırmaq, üzümçülüyü və şərabçılığı inkişaf etdirmək haqqında" Qərar da böyük əhəmiyyətə malik idi. Kənd təsərrüfatı sənaye təməli üzərində inkişaf etdirilməsi və istehsal olunan məhsulların orta illik həcminin mütəmadi olaraq artırılması böyük nailiyyət idi. Artıq 1982-ci ildə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsal həcmi ilk dövrlərlə müqayisədə 6 dəfə artırılmışdı.

Ümummilli lider Heydər Əliyev 1982-ci ilin dekabrında Sovet İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü seçildi və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin edildi. Bu, xalqımız və respublikamız üçün büyük nailiyyət idi. Ulu öndər bu dövrdə də misilsiz xidmətləri ilə ayrı-ayrı sahələrdə genişmiqyaslı işlər gördü, Azərbaycanın inkişafına, xalqımızın rifahının yaxşılaşmasına xidmət edən addımlar atıldı.

Əlbəttə, bütün bu nailiyyətlərin təməlini təşkil edən başlıca amil Ümummilli liderin Öz xalqının rifahı üçün böyük fədakarlıqlar nümayiş etdirərək yorulmaz və səmərəli fəaliyyət göstərməsi idi. Ulu öndər Heydər Əliyev xalqına dərindən bağlı olan və böyük məhəbbət bəsləyən vətənpərvər şəxsiyyət idi. Dahi şəxsiyyət, uzaqgörən lider olan Heydər Əliyev həm SSRİ dövründə respublikamıza rəhbərlik etdiyi zaman, həm də müstəqillik dövründə ölkəmizə rəhbərliyi dövründə öz həyatını doğma xalqına həsr edərək xalqa ləyaqətlə xidmət etmiş, Azərbaycanı inamla irəliyə aparırmışdı.

Ardı Səh. 7

Ulu öndər Heydər Əliyev xalqına dərindən bağlı olan və böyük məhəbbət bəsləyən vətənpərvər şəxsiyyət idi

Azərbaycan Respublikası Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Əhməd Əhmədzadənin yap.org.az-a müsahibəsi

Əvvəli Səh. 6

Xalqımız Ümummilli liderin yüksək vətənpərvərlik hisslərini, Öz xalqına münasibətini, respublikamızın inkişafına xidmət edən gərgin fəaliyyətini, əvəzolunmaz işlərini, misilsiz xidmətlərini xüsusi qiymətləndirirdi. Bu gün də qədirbilən Azərbaycan xalqı Ulu öndərin mililsiz xidmətlərini çox yüksək qiymətləndirir, xalqımız Heydər Əliyevin xatirəsini öz qəlbində yaşadır.

- Bəs Ulu öndərin 1969-1982-ci illərdə respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrdə su və meliorasiya təsərrüfatı sahəsində görülən işlərin əhəmiyyəti haqqında nə söyləmək olar?

- Əvvəla qeyd edim ki, Ulu öndər Heydər Əliyev 1969-1982-ci illərdə respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrdə meliorasiya və su təsərrüfatının inkişafını da xüsusi diqqət mərkəzində saxlayırdı. Ölkəmizdə meliorasiya və irriqasiyanın inkişafı, bu sahədə aparılan islahatlar, böyük quruculuq işləri, geniş meliorasiya potensialının yaradılması və perspektiv proqramların qəbul edilməsi Ümummilli lider Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyətinin bəhrəsi olub. Ulu öndər respublikada kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının artırılmasının meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsini inkişaf etdirmədən mümkün olmadığını böyük uzaqgörənliklə qeyd edirdi. "Meliorasiya və su təsərrüfatı obyektləri bizim sərvətimizdir və bu sərvətdən səmərəli istifadə etməliyik",-deyən Ümummilli liderin tapşırıq və göstərişləri əsasında bu sahədə mühüm işlər görüldü, əhəmiyyətli uğurlara nail olundu. Bütövlükdə, 1969-1982-ci illərdə Ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə meliorasiya və su təsərrüfatında böyük quruculuq işləri aparılıb, güclü istehsal bazasına, tikinti və istismar təşkilatlarına, elmi-tədqiqat və layihə-axtarış institutlarına malik ixtisaslaşmış meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsi, su axımını bölüşdürən və tənzimləyən suvarma sistemləri, kollektor-drenaj şəbəkələri, nasos stansiyaları və su anbarından ibarət tutarlı meliorasiya və su təsərrüfatı kompleksi yaradılıb, suvarılan torpaqların ümumi sahəsi 1,5 dəfə artıb. Həmin illərdə meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsinə əvvəlki 50 il ərzində qoyulan vəsaitdən 2 dəfədən çox vəsait qoyulub, min kilometrlərlə suvarma kanalları, kollektor-drenaj sistemləri, iri nasos stansiyaları, hidroqovşaqlar ümumi su tutumu 3 milyard kubmetr olan su anbarları və s. tikilib istifadəyə verilib, meliorativ fondların həcmi 2 dəfədən çox artıb və bütün bunların hesabına torpaqların məhsuldarlığı qat-qat yüksəlib, suvarma əkinçiliyi özünü doğruldub, böyük səmərə verib.

Ulu öndər Heydər Əliyev İttifaq rəhbərliyindən olarkən də meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsinə öz qayğısını əsirgəmir, bu sahədə işlərin gedişinə daim nəzarət edirdi. Həmin dövrdə Ümummilli liderin yaxından köməkliyi sayəsində respublika üçün son dərəcə vacib olan Baş Mil-Muğan kollektorunun yenidən qurulması, Naxçıvan MR-da Vayxır su anbarının, Şəmkir magistral kanalının və onlarla digər vacib obyektlərin tikintisi ilə əlaqədar məsələlərə baxılıb həll olunmuşdur.

- Müstəqillik dövründə bu sahədə nə kimi tədbirlər həyata keçirildi, hansı nəticələr əldə olundu?

- Müstəqillik dövrünün ilk illərində ölkədə bütün sahələrdə olduğu kimi, meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində də böhranlı vəziyyət hökm sürürdü. Böyük zəhmət və külli miqdarda vəsait hesabına yaradılmış qurğular, suvarma sistemləri qəza halına düşmüşdü, sahənin fəaliyyətinə və inkişafına ayrılan sərmayənin həcmi heçə endirilmişdi. 1993-cü ildə Ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə gəlməsindən sonra meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsi öz inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoydu. Bu sahəyə diqqət və dövlət qayğısı bərpa olundu, mövcud meliorasiya potensialının dağıdılmasının qarşısı alındı, ondan daha səmərəli istifadə olunması yolları və sahənin gələcək inkişaf istiqamətləri müəyyənləşdirildi. Hər il meliorasiya su təsərrüfatı sistemlərinin istismarına müəyyən miqdarda vəsait ayrılaraq təmizləmə işləri həyata keçirildi və bu vəsaitin həcmi ilbəil artırıldı. Aqrar sahədə aparılan islahatlarla paralel olaraq meliorasiya və su təsərrüfatında da islahatların aparılmasına başlanıldı. İlk növbədə islahatların normativ hüquqi bazası yaradıldı. Bu məqsədlə 30-dan artıq normativ hüquqi sənəd hazırlandı. 1996-cı ildə "Meliorasiya və İrriqasiya haqqında", 1997-ci ildə "Azərbaycan Respublikasının Su Məcəlləsi", 2003-cü ildə "Hidrotexniki qurğuların təhlükəsizliyi haqqında" qanunlar qəbul edildi. "Meliorasiya və İrriqasiya haqqında" qanunla meliorasiya və irriqasiya sahəsində fəaliyyətin əsas istiqamətləri və prinsipləri, meliorasiya və irriqasiya obyektlərinin mülkiyyət hüququ müəyyənləşdirildi. Azərbaycan Respublikasının "Su Məcəlləsi"nin qəbul olunması mühüm əhəmiyyətə malik oldu. Meliorasiya və irriqasiya sahəsində islahatların aparılması və onun gələcək inkişafının təmin olunması üçün ümdə əhəmiyyətə malik olan bu iki qanun və onların əsasında qəbul olunmuş 30-a yaxın normativ-hüquqi sənəd meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində fəaliyyətin, su təsərrüfatının idarə olunmasının və su münasibətləri sahəsində islahatların əsas istiqamətlərini və prinsiplərini, habelə su təsərrüfatı obyektlərində mülkiyyət münasibətlərini müəyyənləşdirdi. O vaxt özəlləşdirmə proqramına meliorasiya obyektlərinin də özəlləşməsi məsələsinin daxil edilməsi müzakirə edilirdi. Bu barədə keçirilən iclaslardan birində meliorasiya obyektlərinin özəlləşməsi qadağan olunan obyektlərin siyahısına daxil edilməsinin məqsədəmüvafiq olduğunu Ümummilli lider Heydər Əliyevin diqqətinə çatdırdım və Ulu öndər bu təklifi dəstəklədi. Bütövlükdə, meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində görülən ardıcıl, məqsədyönlü işlər bu istiqamətdə əsaslı dönüşün yaranmasına səbəb oldu.

- Əhməd müəllim, müasir müstəqil Azərbaycan Ümummilli lider Heydər Əliyevin ideyaları əsasında inkişaf edir. Azərbaycan Ulu öndərin əsasını qoyduğu siyasəti uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə möhtəşəm nailiyyətlər qazanır. Bugünkü reallıqları və perspektivi necə dəyərləndirirsiniz?

- Ümummilli lider Heydər Əliyev ölkəmizə rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə həyata keçirilən siyasət, aparılan islahatlar gələcək inkişafın fundamental bazasını, etibarlı təməlini yaradıb və bu gün biz bunun nəticələrini bütün sahələrdə aydın görürük. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Ulu öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasəti uğurla davam etdirir, bu siyasət milli maraqlara, müasir tələblər və çağırışlara cavab verir, yeni müsbət reallıqların yaranmasını şərtləndirir. Ümumiyyətlə, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyasətin nəticəsi kimi, Azərbaycan güclü - qüdrətli ölkəyə, ən əsası, regionun lider dövlətinə çevrilib. Son 15 ildə əldə edilən nailiyyətlərə, sosial-iqtisadi inkişaf sahəsində göstəricilərə nəzər saldıqda aydın görünür ki, Azərbaycan çox böyük bir yol qət edib və bu gün də yeni zirvələr fəth edir. Bu gün Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi altında öz tarixinin yeni inkişaf mərhələsini yaşayır. Ölkəmizdə bütün sahələrdə dərin islahatlar həyata keçirilir. Müxtəlif proqramların, o cümlədən regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət proqramlarının və "Strateji yol xəritələri"nin dəqiq mexanizmlərlə icrası inkişafın dinamizmini artırır və əhatəsini daha da genişləndirir. Son 15 ildə meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində də çox mühüm işlər görülüb, meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin normal istismarının təşkili, tələb olunan həcmlərdə təmir-bərpa işlərinin görülməsi, suvarılan torpaqların su təminatının və onların meliorativ vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, sel və daşqın sularına qarşı mübarizə işlərinin davam etdirilməsi və digər istiqamətlərdə müvafiq tədbirlər həyata keçirilib.

Nəticə etibarilə, Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə inkişaf yolunda əmin addımlarla irəliləyir, bütün sahələrdə davamlı nailiyyətlər əldə edir. Azərbaycan xalqı bu reallıqları çox yüksək qiymətləndirərək Prezident İlham Əliyevin siyasətini dəstəkləyir. Əminliklə söyləmək olar ki, Ümummilli lider Heydər Əliyevin ideyaları əsasında inkişaf edən müasir müstəqil Azərbaycan yeni möhtəşəm uğurlar qazanacaq və güclü, qüdrətli dövlət kimi öz inkişafını uğurla davam etdirəcək.

"Azərbaycanda siyasi fəaliyyətinə görə heç kim təqib olunmur"

Milli Məclisin vitse -spikeri Bahar Muradova bəzi hüquq müdafiəçilərinin Azərbaycanda 150-ə yaxın siyasi məhbusun olması iddialarına münasibət bildirib. SİA-nın xəbərinə görə, vitse-spiker Azərbaycanda siyasi fəaliyyətinə görə heç kimin təqib olunmadığını qeyd edib.

"Bilirsiniz, hüquq müdafiəçiləri bununla bağlı ziddiyyətli rəqəmlər səsləndirirlər. Mən bu yaxınlarda başqa bir hüquq müdafiəçisi ilə söhbət etmişəm. O digər bir rəqəm söyləyir. Mən özünü hüquq müdafiəçisi adlandıran ayrı- ayrı fərdlərin irəli sürdüyü rəqəmlərə izah vermək niyyətində deyiləm. Birmənalı olaraq deyə bilərəm ki, Azərbaycanda siyasi fəaliyyətinə görə təqib olunan şəxs yoxdur. Siyasi məhbus adlandırılan şəxslər bu və ya digər partiyaya mənsubluğunu qabardaraq bu adların onların üzərinə qoyulmasına çalışırlar. Onların Cinayət Məcəlləsi və yaxud da İnzibati Məcəllənin bu və ya digər müddəasının pozması faktları var. Ona görə də birmənalı şəkildə Azərbaycanda şəxslərin siyasi baxışlarına görə təqib olunmaması qənaətindəyəm",- deyə B.Muradova qeyd edib.

Paşinyan qohumlarını parlamentə gətirir

Ermənistanda keçirilmiş parlament seçkiləri nəticəsində Nikol Paşinyanın qohumları deputat mandatı əldə ediblər. Trend-in erməni KİV-lərinə istinadən verdiyi məlumata görə, N.Paşinyanın qardaşı oğlu Sipan Paşinyan və qaynı Qraç Akopyan da parlamentdə təmsil olunacaq.

Qeyd edək ki, Ermənistanda növbədənkənar parlament seçkiləri dekabrın 9-da keçirilib. Seçkilərin nəticələrinə, ölkənin baş nazir vəzifələrini icra edən N.Paşinyanın "Mənim addımım" bloku 70,44 faiz səs toplayıb.

Azərbaycan 2019-cu ildə yeni bazarlara fındıq ixrac edəcək

Gələn il Zaqatala fındıq emalı fabriki İsveçrə bazarına məhsul ixrac etməyi planlaşdırır. Bu barədə Trend-ə müəssisədən məlumat verilib. Məlumata əsasən, hazırda fabrikin məhsulları İtaliya və Rusiyaya ixrac olunur: "Hazırda fındıq ixracı ildə 1,5 min ton hazır məhsul təşkil edir, gələcəkdə bu göstərici 2,8-3 min tonadək artırıla bilər".

Bundan başqa, o da qeyd olunub ki, bu il müəssisə italyalı tərəfdaşları ilə əməkdaşlıq qurub və gələcəkdə bu ölkəyə məhsul ixrac etməyi planlaşdırır. Qeyd edək ki, fındıq emalı fabriki keçmiş Standartlaşdırma, Metrologiya və Patentlər üzrə Dövlət Komitəsi verilmiş uyğunluq sertifikatına malikdir.

İnam Kərimov: "İnnovasiyaların tətbiqi məhsulun maya dəyərini 50 faizədək ucuzlaşdıra bilər"

Qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmaq üçün ən vacib şərtlərdən biri aqrar sahədə innovasiyaların daha geniş tətbiqinə nail olmaqdır. Bu nə üçün lazımdır? Çünki innovasiyaların tətbiqi ilə torpaqdan daha çox məhsul götürür, ekosistemi qoruyur, daha keyfiyyətli qida əldə etmiş oluruq. Araşdırmalara görə, innovasiyaların tətbiqi nəticəsində istehsalat xərcləri 20-30 faiz azalır ki, bu da istehsal olunan məhsulun maya dəyərinin 50 faizədək ucuzlaşması deməkdir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri dekabrın 10-da Bakıda keçirilən "AgTech and Green Energy" mövzusunda beynəlxalq forumda çıxışı zamanı Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov deyib.

İnam Kərimov qeyd edib ki, dövlətin göstərdiyi diqqət nəticəsində qarşıya qoyulan vəzifələrin icrası istiqamətində uğurlu nəticələr əldə olunub: "Ölkəmizdə əhalinin ərzaqla özünü təminetmə səviyyəsi yüksəlib. Bu ilin 9 ayı ərzində kənd təsərrüfatı məhsulunun ümumi həcmi ötən illə müqayisədə 4,3 faiz artıb. Ət və süd məhsulları ilə özünü təminetmə artıq 90 faizə çatıb. Bütün növ tərəvəz və meyvə üzrə bu göstərici 100 faizdən çoxdur. Müasir innovasiyaların tətbiqi ilə bu göstəriciləri daha da yüksəltmək mümkün olacaq".

HEYDƏR ƏLİYEV - Azərbaycanın müstəqillik məfkurəsi

Heydər Əliyev - müasir və müstəqil Azərbaycanın banisi, yaradıcısı, qurucusu, xalqımızın Ümummilli Lideri, dahi və müdrik Şəxsiyyət, dünya şöhrətli siyasətçi... Nə qədər ifadə etsək belə, Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradılması, qorunması, təməllərinin möhkəmləndirilməsi, inkişafı, tərəqqisi, qüdrətli ölkəyə çevrilməsi uğrunda göstərdiyi əvəzsiz xidmətləri, qətiyyətli fədakarlığı, dönməz mübarizliyi barədə danışmaq yetərsizdir. Çünki Ulu Öndərin atdığı hər bir tarixi addım bilavasitə bir amala - Azərbaycan dövlətinin və xalqının müstəqillik məfkurəsinin yaradılmasına yönəlmişdi. Əbəs deyil ki, bu dahi Şəxsiyyət Azərbaycan xalqı, ölkəmizin müstəqilliyə qovuşması uğrunda canını, sağlamlığını belə əsirgəməyib, bu yolda, nəinki özünün, hətta ailə üzvlərinin həyatını da təhlükədə qoymaqdan çəkinməyib və biz, bu tarixi məqamların təhlilini apardıqca, hər dəfə yeni şərəf səhifəsini açmış oluruq.

Azərbaycan xalqının qan yaddaşına daxil olan 20 Yanvar faciəsi zamanı demək olar ki, müqəddəratı həll olunmuş xalqının səsinə hər kəsdən əvvəl səs verən, məhz bu dahi Şəxsiyyət - Ulu Öndər Heydər Əliyev oldu. O zaman Ümummilli Liderimiz Moskvada, Kremldə xüsusi nəzarət altında olsa da, hadisələrdən dərhal sonra, 1990-cı il yanvarın 21-də ölkəmizin Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək, bu qanlı təcavüzə kəskin etirazını bildirdi, faciəni törədənləri ən sərt şəkildə ittiham etdi, qoşunların Bakıdan çıxarılması tələbini irəli sürərək, bütün dünyaya qanlı yanvar olayları ilə bağlı səs saldı. SSRİ-nin hələ də mövcud olduğu bir vaxtda amansız, qəddar, xalqımızın qanına susamış rejimə açıq şəkildə, özü də mərkəzində (!) etiraz etmək, sözün əsl mənasında, qorxmazlıq, tükənməz hünər və dönməz cəsarət tələb edirdi. Məhz Ulu Öndər Heydər Əliyev özünün və ailə üzvlərinin həyatını açıq təhlükə qarşısında qoyaraq, bu addımı atdı, hər şeydən əvvəl Vətən, xalq qarşısında öz vətəndaşlıq və milli mövqe missiyasını həyata keçirdi və bu yolda, hətta canını əsirgəməyəcəyi gerçəkliyini ortaya qoymuş oldu. Əgər həmin tarixi bəyanat olmasa idi, xalqımız və dövlətimiz, sözün həqiqi mənasında, daha ağır məşəqqətlərə uğraya, hətta öz müstəqilliyini belə, elan edə bilməzdi. Bu, bir aksiomadır və onu danmaq, sadəcə, mümkün deyil.

Əhəd Abıyev,
Daşkəsən rayon icra hakimiyyətinin başçısı

Dahi Öndər Heydər Əliyev sakitliyi və rahatlığı deyil, Vətəninin taleyini düşünürdü. Buna görə də Ulu Öndər Vətənə qayıtmaq istəyirdi. Naxçıvanlılar da qədim diyarın yetişdirdiyi böyük dövlət xadiminin gəlişini səbirsizliklə gözləyirdilər. Onun 1990-cı il iyulun 22-də möhtəşəm qayıdışını doğulub boya-başa çatdığı Naxçıvan torpağı, əhali hədsiz sevgi, məhəbbət və inamla qarşıladı. Xəyanətə yol vermiş mərkəzi hakimiyyətin bütün cəhdlərinə baxmayaraq, naxçıvanlılar qısa müddətdə dahi şəxsiyyəti özlərinə rəhbər seçdilər, Onun ətrafında sıx birləşdilər. Ulu Öndər Heydər Əliyev doğma torpağa gəlişi ilə insanların sabaha inamını özlərinə qaytardı, ağır blokada şəraitində olmasına baxmayaraq, bu qədim diyarı dirçəltməyə başladı. Məhz Naxçıvanda bu gün Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi təşkilatı - Yeni Azərbaycan Partiyasının əsası qoyuldu və məhz Naxçıvanda üçrəngli bayrağımız dövlət rəmzi olaraq qəbul olundu. Ümumiyyətlə, Heydər Əliyevin Naxçıvana gəlişi, xalqın təkidli tələbi və istəyi ilə muxtar respublikanın rəhbəri seçilərək, son dərəcə ağır vəziyyətdə olan bu qədim diyarı mətanətlə qoruması, əsl nicat yoluna çıxararaq hərtərəfli yüksəlişə qovuşdurması böyük əhəmiyyət daşımaqla, bütövlükdə, ölkəmiz üçün mühüm bir hadisəyə çevrildi. O cümlədən, böyük dövlət xadiminin Naxçıvandakı idarəetmə uğurlarını görən xalqımız ölkədəki xaos və anarxiyanı aradan qaldırmaq, Azərbaycan dövlətçiliyini xilas etmək naminə Ulu Öndərin ölkə rəhbərliyinə gətirilməsini tələb etməyə başladı. "SƏS" qəzeti vasitəsi ilə Heydər Əliyevə edilən ziyalıların müraciəti və Onun bu qəzet vasitəsi ilə tarixi cavabı Azərbaycan xalqının qəlbində ümid çırağını şölələndirdi.

Lakin 1993-cü ilə qədər baş verənlərə qayıtsaq, daha dəqiq desək, SSRİ qoşunları Bakıdan çıxarıldıqdan sonra, 1991-ci ilin oktyabrında müstəqillik aktının qəbul olunmasının təhlilini aparsaq, bu dövrə qədər keçilmiş yolun nə qədər əziyyətli və məşəqqətli olduğunu görürük. Çünki əldə edilən müstəqilliyi qoruyub-saxlamaq faktoru həmin dövrlərdə ölkəyə rəhbərlik edən hakimiyyətlər tərəfindən ciddiyə alınmamışdı. Xalqımızın uzun illə həsrətində olduğu müstəqilliyi elə ilk illərdəcə çox böyük çətinliklərə və bəlalara düçar oldu. Ölkəmizdə yaranmış siyasi və iqtisadi böhran, o dövrdəki naşı hakimiyyətin siyasi səriştəsizliyi müstəqilliyimizi yenidən itirmə təhlükəsi ilə qarşı-qarşısıya qoydu, hətta ölkəmizin parçalanmasına, bir dövlət kimi yox olmasına zəmin yaratdı. Bir tərəfdən, təcavüzkar Ermənistanın Azərbaycana qarşı iddiaları, bu iddiaları çərçivəsində torpaqlarımızın bir hissəsini işğal etməsi, digər tərəfdən isə, hakimiyyət daxilində siyasi çəkişmələr, eləcə də, bölgələrimizdə separatçılıq meyillərinin cücərməsi ölkəmizi hər gün, hətta saatbasaat qaranlıq uçuruma doğru sürükləyirdi. Siyasi böhranla yanaşı, hökm sürən iqtisadi böhran, ərzaq qıtlığı, insanların çətin sosial durumu vəziyyəti hər gün daha da gərginləşdirirdi.

Məhz belə bir vaxtda xalq bu acınacaqlı və olduqca təhlükəli vəziyyətdən çıxış yolunu Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə gəlməsində gördü və bu tələblə küçələrə axışmağa başladı. "HEYDƏR XALQ-XALQ HEYDƏR!" tarixi şüarı da məhz o məqamlarda Azərbayca xalqının birmənalı şüarına çevrildi. Nəticədə, bu şüar bir reallığa çevrildi və onun qarşısının alınmasna yönəlmiş bütün cəhdlər darmadağın edildi - 1993-cü ilin iyun ayında xalqın istəyi və tələbi ilə Heydər Əliyevin Naxşıvandan Bakıya gələrək, yenidən hakimiyyətə qayıdışı müstəqil Azərbaycan tarixində dönüş nöqtəsi oldu.

Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulması və inkişafı uğrunda başlatdığı işləri bir neçə mərhələyə hesablanmışdı:

1. Əldə edilmiş müstəqilliyin qorunub-saxlanması, möhkəmləndirilməsi;
2. Müstəqil Azərbaycanın inkişaf dövrü;
3. Azərbaycanın dünya miqyasında mövqeyini təsdiqləməsi və s.

Ulu Öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldiyi ilk günlərdən ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin bərqərar olması, müstəqilliyin və dövlətçiliyin möhkəmlənməsi istiqamətində çətin işləri həyata keçirməyə başladı və bütün bunlar əməli şəkildə reallaşdırıldı. Qısa müddət ərzində, qanunsuz silahlı dəstələr və separatçı qüvvələr zərərsizləşdirildi, dövlət çevrilişi cəhdlərinin qarşısı alındı, müharibədə uzunmüddətli atəşkəsə nail olunmaqla, erməni təcavüzü dayandırıldı. Məhz bu siyasətin həyata keçirilməsi ilə dahi Şəxsiyyət, bütün həyatını xalqına və Azərbaycanın müstəqil dövlət quruculuğuna həsr etmiş Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı xalqımızın itirilmiş inamını özünə qaytarmaqla, müstəqilliyin möhkəmlənməsinin və ölkənin yeni inkişaf dövrünün əsasını qoydu.

İlkin çətinliklər geridə qoyulduqdan və ölkə üçün çox zəruri olan ictimai-siyasi sabitləşməyə

HEYDƏR ƏLİYEV - Azərbaycanın müstəqillik məfkurəsi

nail olunduqdan sonra demokratik prinsiplərin və təsisatların yaradılması və təkmilləşdirilməsi, dövlət aparatının möhkəmləndirilməsi və iş qabiliyyətli dövlət- idarəçilik təsisatlarının formalaşdırılması, cəmiyyətdə yeni davranış norma və stereotiplərinin yaradılması, yeni - açıq və demokratik vətəndaşlığın formalaşdırılması, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, həyat qabiliyyətli tarazlı xarici siyasət modelinin yaradılması istiqamətində əməli işlərə başlanıldı. Azərbaycanın demokratik dəyərlər əsasında dayanıqlı inkişafını təmin etmək istiqamətində Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən atılan ən mühüm addımlardan biri də müstəqil Azərbaycanın yeni Konstitusiyanın qəbulu oldu. Prezident Heydər Əliyev hesab edirdi ki, Azərbaycanın müstəqilliyinin təminatı üçün müasir ruhda yazılan və xalq tərəfindən qəbul edilən yeni Konstitusiyaya ehtiyac var. Yalnız bundan sonra 1995-ci il mayın 2-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin Sədrliyi ilə 37 nəfərdən ibarət Konstitusiya Komissiyası yaradıldı. Ulu Öndər Heydər Əliyev yeni Konstitusiyanın son dərəcə mükəmməl bir sənəd kimi hazırlanmalı olduğunu qeyd edərək deyirdi: “Biz elə bir layihə hazırlamalı və nəhayət, elə bir konstitusiya qəbul etməliyik ki, o, müstəqil Azərbaycan Respublikasının demokratik prinsiplər əsasında uzun müddət sabit yaşamasını təmin edən əsas qanun, tarixi sənəd olsun. Ona görə də, üzərimizə düşən vəzifə həm şərəfli, həm də çox çətindir... Konstitusiyamız Azərbaycanda, məhz demokratik-hüquqi, dünyəvi, sivilizasiyalı bir dövlət qurmaq üçün əsas yaratmalıdır, onun əsas qanunu olmalıdır”.

Beləliklə, geniş ictimaiyyətin iştirakı ilə aparılan müzakirələrdən sonra Konstitusiya layihəsi, 1995-ci ilin noyabrın 12-də ümumxalq səsverməsində (referendum) 91,9 faiz səslə qəbul edildi. Bu Konstitusiya 1995-ci il noyabrın 27-də qüvvəyə mindi. Azərbaycanın ilk milli Konstitusiyasının qəbul edilməsi xalqımızın dövlət müstəqilliyi tarixində konstitusionalizm məfkurəsinin qətiyyətli zəfəri idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin qarşısında dayanan əsas vəzifələrdən biri də xarici siyasət prioritetləri, eləcə də, beynəlxalq münasibətlərin qurulması məsələsi idi. Belə ki, müstəqil Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq münasibətlər sistemində yeri, Avropa ölkələri və ABŞ ilə, yeni müstəqil dövlətlər və Rusiya ilə, türkdilli dövlətlər və Türkiyə ilə, müsəlman dünyası və İranla, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələrinin yaxın dövr üçün prioritetləri müəyyənləşdirildi və tədricən həyata keçirilməyə başlandı. Qısa müddət ərzində, bir çox ölkələrlə qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlıq quruldu. Balanslaşdırılmış xarici siyasət sayəsində Azərbaycan dünyanın siyasi xəritəsində geostrateji mövqeyini möhkəmləndirməyə başladı, ölkəmiz Cənubi Qafqazın lokomotiv dövlətinə çevrilməyə yön aldı. Ulu Öndərin çoxsaylı xarici səfərləri, ikitərəfli və beynəlxalq səviyyədə imzalanmış mühüm saziş və sənədlər, beynəlxalq və regional təşkilatlarla aparılan gərgin iş ölkəmizin inkişafının sürətləndirilməsinə mühüm töhfəsini verməyə başladı. Eyni zamanda, 1993-1995-ci illərdə Ulu Öndərin bir sıra xarici ölkələrə səfərləri, keçirdiyi görüşlər, eləcə də, dünyanın ayrı-ayrı dövlətlərindən respublikamıza gələn nümayəndələrlə aparılan danışıqlar Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü haqqında həqiqətlərin beynəlxalq aləmə çatdırılması baxımından əhəmiyyətli rol oynadı. Azərbaycana, onun problemlərinə dünya birliyinin münasibətindəki təkamül prosesi özünü ATƏT-in Budapeşt, Lissabon və İstanbul sammitlərində qabarıq şəkildə büruzə verdi. Lissabon sammitində, ilk dəfə olaraq, ATƏT-in 54 üzvündən 53-ü münaqişənin həll edilməsində Azərbaycanın milli mənafelərini əks etdirən prinsipləri açıq şəkildə dəstəklədi. Bu tarix Azərbaycanın xarici diplomatiya sahəsində əldə etdiyi ilk böyük və tarixi qələbəsi oldu. O cümlədən, Ulu Öndər Heydər Əliyevin ardıcıl səyləri sayəsində beynəlxalq aləmdə Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğalı faktının tanınması və ermənilərin işğal olunmuş ərazilərdə etnik təmizləmə siyasəti apararaq separatçı qurum yaratma cəhdinin təsdiqlənməsi, bu məsələnin BMT Baş Məclisinin sessiyasının gündəliyinə salınması, dünyanın ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatının Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət edilməsini bəyan edən, erməni qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş bütün ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən, bu ərazilərdən qovulmuş əhalinin öz yurd-yuvalarına qayıtma hüququnu təsdiq edən və işğal nəticəsində yaranmış vəziyyəti heç bir dövlətin qanuni hesab edə bilməyəcəyini vurğulayan qətnamə qəbul etməsi, ATƏT-in faktaraşdırıcı missiyasının işğal olunmuş ərazilərdə ermənilərin qeyri-qanuni olaraq məskunlaşdırılmasını etiraf etməsi Azərbaycanın xarici siyasət sahəsində apardığı gərgin və məqsədyönlü işin parlaq nəticəsi, Ermənistanın təcavüzkar siyasətinin ifşası istiqamətində qazanılan mühüm diplomatik nailiyyətlər idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıtması ilə, bütün sahələrdə olduğu kimi, ölkəmizin iqtisadi həyatında da taleyüklü dəyişikliklərin əsası qoyuldu, Azərbaycan dövlətini və ölkə iqtisadiyyatını labüd fəlakətdən, hərc-mərclikdən xilas edən Heydər Əliyev ölkənin iqtisadi yüksəlişi üçün təcili tədbirlər görməyə başladı. Dahi siyasətçi Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilmiş strategiyanın əsasını iqtisadiyyatın inkişafına, mövcud resurslardan səmərəli istifadəyə, dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyaya və nəticə etibarilə vətəndaşların rifah halının yüksəldilməsinə hesablanan sosialyönümlü bazar iqtisadiyyatının yaradılması təşkil edirdi. Onun rəhbərliyi dövründə iqtisadi sahələrin tənzimlənməsi ilə bağlı 70-dən artıq qanun qəbul edildi, 100-dən çox Fərman və Sərəncam imzalandı, 30-a yaxın Dövlət Proqramı təsdiq edildi.

Azərbaycanın o zamankı məhdud imkanlarını nəzərə alan Ulu Öndər Heydər Əliyev iqtisadiyyatda ciddi dönüşə nail olmaq üçün respublikanın malik olduğu zəngin karbohidrogen ehtiyatlarından səmərəli istifadəni vacib hesab edirdi. Ümummilli Lider neft və qaz hasilatının artımına ölkənin qarşıdakı iqtisadi və sosial çətinliklərinin aradan qaldırılmasında əsas vasitələrdən biri kimi baxırdı. Belə bir şəraitdə maliyyə vəsaitinin məhdudluğu xarici şirkətlərin və investorların cəlb olunmasını strateji zərurətə çevirmişdi. Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından dərhal sonra xarici investorlarla neft müqavilələri üzrə fəal danışıqlara başlandı və çətin danışıqlar prosesindən sonra Azərbaycanın maraqlarına tamamilə cavab verən müqavilə şərtləri əldə edildi. 1994-cü il sentyabrın 20-də Bakıda “Gülüstan” Sarayında Qərbin neft şirkətləri ilə bağlanmış neft sazişi müstəqil Azərbaycan Respublikasının yeni tarixinin şanlı səhifəsini açdı. Sonradan haqlı olaraq “Əsrin müqaviləsi” adlandırılan bu saziş, həqiqətən, müstəqil Azərbaycanın neft salnaməsinə əbədi həkk olundu. “Əsrin müqaviləsi” adı ilə indi bütün dünyada tanınmış bu müqavilənin imzalanması və onun gerçəkləşməsi müstəqil Azərbaycanın iqtisadi inkişaf konsepsiyasını təşkil edən və böyük siyasətçi Heydər Əliyev tərəfindən işlənib-hazırlanmış neft strategiyasının həyata keçirilməsinin parlaq təzahürü oldu.

Azərbaycan neftinin dünya bazarlarına çıxarılması üçün 1996-cı ildə Bakı-Novorossiysk, 1999-cu - Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin inşasına dair ildə Bakı-Supsa ixrac neft kəmərlərinin istismara verilməsi, Bakı sazişin imzalanması ilə ixrac marşrutlarının diversifikasiyasına nail olundu. 1999-cu ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin Fərmanı ilə Dövlət Neft Fondu yaradıldı. Neft Fondunun yaradılması ilə neft sərvətlərinin nəsillər arasında ədalətli bölgüsü, onların səmərəli və məqsədyönlü şəkildə idarə edilməsi üçün əsaslı təminat quruldu. Nəticədə, Heydər Əliyev strategiyasına uyğun olaraq, neft-qaz sənayesi iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafında önəmli rolunu oynadı.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin düşünülmüş iqtisadi siyasəti nəticəsində müstəqil Azərbaycanda makroiqtisadi sabitliyə nail olundu və davamlı iqtisadi artımın əsası qoyuldu, iqtisadiyyatın bütün sahələrində islahatlara başlanıldı, əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində ciddi addımlar atıldı.

Heydər Əliyev aqrar siyasətə də böyük önəm verir, bu istiqamətdə islahatların həyata keçirilməsi üçün müvafiq tədbirərini görürdü. Məhz Onun təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə 1995-ci ildən başlayaraq, iqtisadiyyatın bazar münasibətləri əsasında qurulması, aqrar islahatların həyata keçirilməsi, sovxoz və kolxozlara məxsus torpaqların, mal-qaranın və əmlakın kəndlilərə paylanması, qiymətlərin sərbəstləşdirilməsi və s. tədbirlər aqrar bölmənin inkişafına təkan verdi, kənd təsərrüfatında ciddi struktur dəyişiklikləri aparıldı, yeni sahələr yarandı, məzmunca fərqli münasibətlər formalaşdırıldı. Məhz Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının əvvəlki vergi borcları silindi, onlara uzunmüddətli vergi tətillərinin verilməsinə başlandı.

Heydər Əliyevin diqqət yetirdiyi sahələrdən biri də özəl sektor idi. Belə ki, ölkənin gələcək iqtisadi inkişafının, məhz özəl sektorla bağlı olduğunu vurğulayan Ulu Öndər Heydər Əliyev deyirdi: “Sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, sərbəst iqtisadiyyata yol verilməsi, bazar iqtisadiyyatının yaradılması bizim strateji yolumuzdur”.

Ardı Səh. 10

HEYDƏR ƏLİYEV - Azərbaycanın müstəqillik məfkurəsi

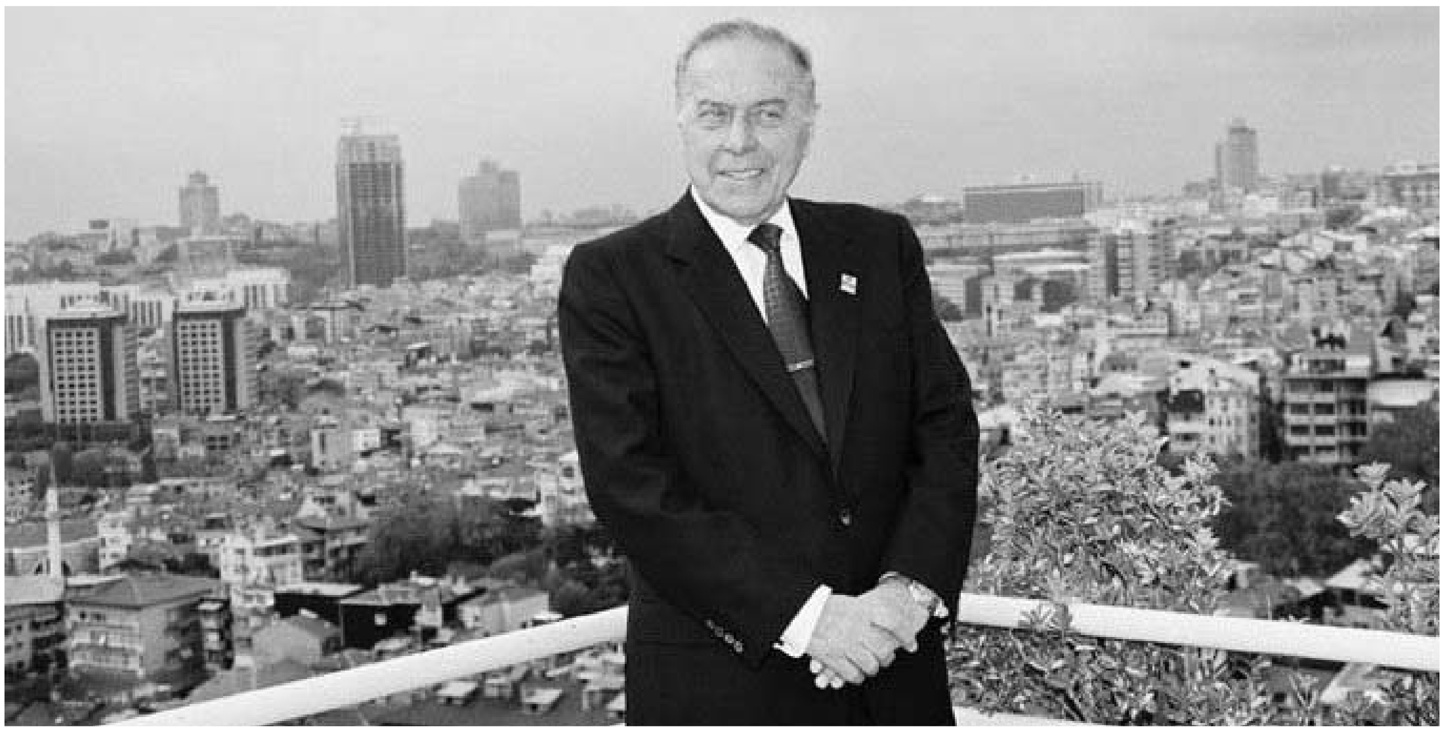

Əvvəli Səh. 9

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ölkənin gələcək inkişafı ilə bağlı qarşıya qoyduğu vəzifələrdən biri də ölkə regionlarının tarazlı və davamlı inkişafının təmin edilməsi oldu. Heydər Əliyev Azərbaycanın davamlı inkişafı baxımından regionların inkişafını və bölgələrdəki potensialdan səmərəli istifadəni vacib hesab edirdi. Regionların inkişafı istiqamətində qəbul edilən mühüm qərarlar və bu qərarlardan doğan vəzifələr ardıcıllıqla həyata keçirilir, artıq əsas diqqətlərdən biri də paytaxtımızdan bölgələrimizə doğru yönəlnməyə başlandı. Çətinliklərə baxmayaraq, Ulu Öndər Heydər Əliyev tez-tez rayon və bölgələrimizə səfərlər edir, aparılan işlərlə yaxından maraqlanır, əhali ilə yaxından təmaslarda olur, problemləri dinləyib, onların yerindəcə həll edilməsinə tapşırıqlarını verirdi.

Beləliklə, Heydər Əliyev strategiyasının həyata keçirilməsi nəticəsində 1995-ci ildən Azərbaycanda inkişafın yeni mərhələsi - bərpa və dinamik inkişaf dövrü başladı. 1995-2003-cü illər ərzində ümumdaxili məhsul 90,1 faiz, dövlət büdcəsinin gəlirləri 3,9 dəfə, ölkənin valyuta ehtiyatları 85 dəfə, sənaye məhsulunun həcmi 22,4 faiz, kənd təsərrüfatı istehsalı 52,8 faiz, xarici ticarət dövriyyəsi 4 dəfə, iqtisadiyyatda məşğul olanların orta aylıq əməkhaqqı 6,2 dəfə artdı, inflyasiya səviyyəsi 2-3 faizə qədər endirildi. Bu dövrdə iqtisadiyyata bütün maliyyə mənbələri hesabına 20 milyard ABŞ dolları həcmində investisiyanın qoyulması təmin olundu.

XX əsrdə xalqımızın mədəni və milli mənəviyyatının qorunmasında, inkişaf etdirilməsi həyatında yeni bir dövr başlamışdı. Bu, Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olan bir dövrdür. O deyirdi: “Xalq bir çox xüsusiyyətləri ilə tanınır, sayılır və dünya xalqları içərisində fərqlənir. Bu xüsusiyyətlərdən ən yüksəyi, ən böyüyü mədəniyyətdir”. Məhz ona görə də Heydər Əliyev hakimiyyətdə olduğu bütün dövrlərdə xalqın mədəniyyətinin inkişafını həmişə diqqət mərkəzində saxlamışdır. Heydər Əliyev Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında yeni bir dövrün əsasını qoydu. Mədəniyyətimiz, milli-mənəvi dəyərlərimiz beynəlxalq aləmdə tanındı. Ulu Öndərin hakimiyyətdə olduğu 1993-2003-cü illər ərzində mədəniyyət siyasətinin həyata keçirilməsinin ən əsas vasitələrindən biri olan hüquqi cəhətdən mükəmməl, dünya standartlarını və milli özəllikləri nəzərə alan qanunların hazırlanmasına ciddi diqqət yetirildi.

Bu gün azərbaycançılıq həm Azərbaycanda, həm də bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar üçün əsas ideyaya çevrilmişdir. Ümummilli Lider bütün dünyada yaşayan soydaşlarımıza bu ideya ətrafında birləşməyi tələb edir və bildirirdi ki, azərbaycançılıq öz milli mənsubiyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini qoruyub-saxlamaq, eyni zamanda, onların ümumbəşəri dəyərlərlə sintezindən, inteqrasiyasından bəhrələnmək və hər bir insanın inkişafını təmin etməkdən ibarətdir. Ulu Öndərimiz xaricdə yaşayan azərbaycanlıların birliyi və təşkilatlanması məsələsini daim diqqət mərkəzində saxlamış, Azərbaycan diaspor cəmiyyətlərinin problem və qayğılarına böyük həssaslıqla yanaşmışdı. Diaspor təşkilatlarına öz tövsiyələrini verən Ulu Öndər həmvətənlərimizi Azərbaycanın ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında fəal olmağa istiqamətləndirmişdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev xarici ölkələrdə Azərbaycan diasporunun formalaşdırılmasının vacibliyini, lobbiçilik fəaliyyətinin əsas istiqamətlərini və perspektivlərini bəyan etmişdir. O öz uzaqgörənliyi və müdrikliyi ilə xarici siyasətin strateji hədəflərini müəyyənləşdirərkən, müasir dövrdə hər bir dövlətin qüdrətinin yalnız iqtisadi resurslarla deyil, həm də onun xaricdə formalaşdırdığı diaspor və lobbinin gücü ilə ölçüldüyünü nəzərə almışdı. Məhz Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycanın milli bayramları sırasına bir möhtəşəm tarix də əlavə olundu: 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü. Müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyi üçün əlamətdar olan bu günün müəllifi də xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevdir. Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarına müraciətində deyirdi: “Biz istərdik ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar həmin ölkələrin vətəndaşları kimi yaşasınlar. Ancaq heç vaxt öz milli köklərini, milli mənsubiyyətlərini itirməsinlər. Çünki bizi birləşdirən milli mənsubiyyətimizdir, tarixi köklərimizdir, milli-mənəvi dəyərlərimizdir... Vətənini, millətini sevən hər bir azərbaycanlı müstəqilliyimizin dönməzliyi üçün ciddi səy göstərməli, vətənimizin, respublikamızın taleyi hər bir soydaşımızın taleyi olmalıdır”.

Heydər Əliyev dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azəbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında mənəvi, siyasi birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsinin ətraflı müzakirəsinin zəruriliyini nəzərə alaraq, 2001-ci ilin may ayının 23-də xüsusi Sərəncam imzaladı və həmin Sərəncama uyğun olaraq, 2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda keçirilmiş Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı soydaşlarımızın azərbaycançılıq ideyası ətrafında sıx birləşməklə təşkilatlanması baxımından tarixi əhəmiyyət kəsb etdi. Bu addım diaspor hərəkatının inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını qoydu.

Heydər Əliyev bu sahədə sistemli dövlət siyasətinin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə 2002-ci ildə “Xarici ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması barədə” Fərman imzaladı. Komitənin yaradılması xaricdəki Azərbaycan cəmiyyətlərinin, birliklərinin və dərnəklərinin fəaliyyətinin vahid mərkəzdən koordinasiyasına, habelə, onların dövlət qayğısı ilə əhatə olunmasına geniş imkanlar verdi. Dövlət Komitəsinin yaradılması dünya azərbaycanlılarının konsolidasiyasında, diaspordan lobbiyə doğru inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını qoydu.

Beləliklə, son olaraq daha bir nüansı da qeyd etmək istərdim ki, yuxarıda qeyd olunanlar Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycanın möhkəmlənməsi və inkişafı istiqamətində gördüyü işlərin çox cüzi bir hissəsinin mənzərəsi idi. Bu gün Ulu Öndərimiz bizim aramızda cismən olmasa da, Onun əbədi ideyaları hər birimizin qəlbində yaşamaqdadır. Eyni zamanda, bu ideyalar, məhz Onun layiqli davamçısı, siyasi varisi, Prezident İlham Əliyev Cənablları tərəfindən uğurla, qətiyyətlə, məqsədyönlü şəkildə reallaşdırmaqdadır. Azərbaycan xalqı da əbədiyaşar Liderinin ideya və arzularını Prezident İlham Əliyevin ətrafında daha sıx birləşməklə yaşadacaq, həyata keçirəcəkdir.

Azərbaycan ilə Türkiyə arasında kənd təsərrüfatı sığortası üzrə əməkdaşlıq protokolu imzalanıb

Dekabrın 10-da kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov Bakıda səfərdə olan Türkiyənin kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirlinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüsüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, nazir İnam Kərimov qardaş ölkənin nümayəndələrinin Azərbaycanda ilk dəfə aqrar və yaşıl texnologiyalar üzrə “AgTech and Green Energy” mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumda iştirakını yüksək qiymətləndirib.

Nazir bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən ölkəmizdə qeyri-neft sektoruna göstərilən yüksək diqqətin nəticəsi kimi iqtisadiyyatın aparıcı sahələrindən olan aqrar sahə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub, kənd təsərrüfatının inkişafı prosesində əhəmiyyətli nailiyyətlər edilib. Hazırda kənd təsərrüfatının aparıcı sahələrinə dair dövlət proqramları üzərində iş getdiyini xatırladan İnam Kərimov Azərbaycanın Türkiyə Respublikası ilə aqrar sahədə əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu deyib.

Türkiyənin kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirli Azərbaycana dəvətə görə nazir İnam Kərimova təşəkkürünü bildirib. O qeyd edib ki, iki ölkə arasında kənd təsərrüfatı məhsullarının ticarət dövriyyəsini genişləndirmək üçün böyük potensial var, amma real ticarət dövriyyəsi mövcud potensiala görə çox aşağıdır. Bekir Pakdemirli özəl sektorun qarşılıqlı ticarətdə rolunu artırmaqla bu potensialdan tam istifadə etməyin mümkün olduğunu deyib.

Dekabrın 11-də Bakıda keçiriləcək Azərbaycan-Türkiyə biznes forumunda iştirak etmək üçün Türkiyədən 65 iş adamının gəldiyini xatırladan Bekir Pakdemirli bu tədbirin əməkdaşlığın genişlənməsində mühüm rol oynayacağına əminliyini vurğulayıb. Türkiyənin toxumçuluq sahəsində böyük uğurlara imza atdığını deyən nazir əlavə edib ki, ölkəsi pambıqçılığın inkişafına önəm verir. “Hazırda Türkiyə özünü pambıq toxumu ilə tam təmin edir, toxumçuluq sahəsində imkanlarımızı pambıqçılığın inkişafında son dərəcə maraqlı olan Azərbaycanla bölüşə bilərik”, - deyə nazir bildirib. Görüşün sonunda nazirliklər arasında Kənd Təsərrüfatı Sığortası üzrə Əməkdaşlıq Protokolunun imzalanma mərasimi keçirilib. Protokolu Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov və Türkiyənin kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirli imzalayıblar.

Jurnalistlər hər zaman ulu öndər Heydər Əliyevdən atalıq qayğısı, doğmalıq hiss ediblər

"SƏS" qəzetinin baş redaktoru Bəhruz Quliyevin yap.org.az-a müsahibəsi

- Bəhruz müəllim, xalqımız, Ulu öndər Heydər Əliyevin anım gününü qeyd edir. Siz, bir mətbuat nümayəndəsi olaraq, xalqımızın Ümummilli lideri barədə hansı fikirlənizi bölüşərdiniz?

- İlk öncə, qeyd etmək istərdim ki, Azərbaycan xalqının böyük oğlu, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev bu gün cismən aramızda olmasa da, Onun əbədiyaşar ideyaları daim həyata keçirilməkdə, reallaşdırılmaqdadır. Biz, Heydər Əliyev deyərkən, müasir, müstəqil Azərbaycanı, onun tərəqqisinin, inkişafının mənzərəsinin şahidlərinə çevririlik. Məhz Onun sayəsində bu günün Azərbaycanı dünya miqyasında layiqli mövqeyini tutub, lider ölkələr sırasındakı yerini möhkəmləndirərək, söz sahibinə çevrilib. Ölkəmizin bütün sahələrdə əldə etdiyi inkişafı və tərəqqisi mətbuatımızdan da yan keçməyib. Demokratik medianın və azad sözün bu günkü reallığı bütün mənalarda həmin faktorların bariz göstəricisi olaraq qiymətləndirilməkdədir. Azərbaycan mətbuatı heç vaxt indiki qədər dövlət və ictimai qayğı ilə əhatə olunmayıb. Eləcə də dünyanın heç bir ölkəsində Azərbaycanda olduğu qədər mətbuata xüsusi diqqət və qayğı mövcud deyil. Məhz bu baxımdan, Azərbaycan mətbuatının bugünkü inkişaf səviyyəsi haqqında danışarkən, sözün həqiqi mənasında, keçilmiş uzun və mürəkkəb yol göz önündə canlanır. Bu mənada, insan beynində mediamızın inkişafı ilə bağlı çoxsaylı suallar da meydana çıxır. Düşünürük ki, necə oldu Azərbaycan mətbuatı qısa müddət ərzində bu qədər inkişaf etdi, maddi-texniki vəziyyəti yüksəldi, demokratikləşdi.

Məhz səslənən suala cavab axtararkən, ilk olaraq lider faktoru və mətbuatın inkişafı istiqamətində həyata keçirilən islahatların əhəmiyyəti önə çıxır. Elə reallaşdırılan fəaliyyətin və islahatların nəticəsində ötən zaman ərzində söz, fikir və özünüifadə azadlığının təmin və müdafiə olunması yönündə fundamental nailiyyətlər əldə edilib.

-Bu fikirlərinizi hansı aspektlərlə şərh edərdiniz?

- Bilirsiniz, bu aspektlər bir sıra tarixi faktlara əsaslanır. Bu baxımdan, qeyd etmək yerinə düşər ki, 1991-ci ildə müstəqilliyimizin ikinci dəfə əldə olunmasının ardından mətbuat sahəsindəki vəziyyət də, digər sahələrdə olduğu kimi, ürəkaçan deyildi. Təsadüfi şəxslərin ölkə rəhbərliyinə gəlməsi, ölkənin silahlı qruplaşmaların mübarizə meydanına çevrilməsi və ölkədə qeyri-sabit vəziyyətin yaranması təbii olaraq mətbuatın da inkişafına maneələr törədirdi. Həmin vaxtlarda çətinliklə nəşr edilən qəzetlərə yaradılan bürokratik əngəllər əsl həqiqətin xalqa çatdırılmasına mane olurdu. AXC-Müsavat hakimiyyətinin jurnalistikaya, jurnalistlərə münasibəti hakimiyyətdə təmsil olunma səviyyələri ilə adekvat idi. Məmurlar istənilən jurnalist haqqında istədiyi qərarı verirdi və söz azadlığı, fikir plüralizmi kimi məfhumlar Azərbaycana yad meyarlara çevrilmişdi. İstər Həsən bəy Zərdabi dövründən miras qalan, istərsə də ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən formalaşdırılan milli mətbuat ənənələri kobud şəkildə dağıdılırdı. Millətin gərgin psixoloji durumundan istifadə edərək şantaj, hədə-qorxu yolu ilə pul qazanmaq hərisliyi bəzi məqamlarda jurnalist adına ləkə vurulması ilə də nəticələnirdi. Hətta bu gün belə mübarizə aparılan, jurnalistikanın ən ağrılı yeri sayılan "reket jurnalistikası" da məhz o günlərdən bizə qalan "yadigardır". Mətbuatın inkişafına mane olmaq, azad sözü boğmaq üçün 1992-ci ildə yaradılan hərbi senzura yazılı mətbuatın vəziyyətini daha da ağırlaşdırdı. Milli maraqları maddiyyata satanlar qorxurdular ki, onların əleyhinə hər hansı bir informasiyanın, əslində isə, həqiqətin xalqa çatdırılması onların siyasi iflasına gətirib çıxaracaq. 1993-cü ilin aprel ayında senzuranın tətbiqinin miqyasının genişləndirilməsi və bütün informasiya yayımını əhatə etməsi haqqında verilən sərəncam məlumat azadlığını, jurnalistlərin sərbəst məlumat əldə etmək və yaymaqla bağlı peşə fəaliyyətini ciddi şəkildə məhdudlaşdırırdı.

Amma mətbuatın inkişafının qarşısını alan, onu dar çərçivədə məhdudlaşdıran antidemokratik siyasətə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 1993-cü ildə xalqın təkidi və tələbi ilə yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdışı ilə son verildi. Azərbaycanda ictimai-siyasi sabitliyin yaradılması, vətəndaşların təhlükəsizliyinin təmini, sosial-iqtisadi problemlərin həlli söz, fikir azadlığının qorunması sahəsində əsaslı irəliləyişlərə şərait yaratdı.

- Belə demək mümkündürsə, mətbuatın inkişafı üçün hüquqi baza yaradıldı və islahatlara başlanıldı...`

- Tamamilə doğrudur. Belə ki, Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsindən sonra həyata keçirilən demokratik transformasiya və milli inkişaf strategiyasının fonunda media təsisatının təşəkkülü və inkişafına xüsusi diqqət göstərildi və bu sahədə strateji səciyyəli fundamental işlər görüldü. İlk növbədə, kütləvi informasiya vasitələrinin səmərəli fəaliyyəti üçün qanunvericilik bazası formalaşdırıldı və müvafiq hüquqi substratlar təsbit edildi. Mətbuat orqanlarının azad fəaliyyətinə yaradılan şərait, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində görülən tədbirlər ölkədə fikir plüralizminin genişləndirilməsinə yol açdı. Müstəqil kütləvi informasiya vasitələrinin təsis edilməsi milli mətbuat ənənəsinin davam etdirilməsinə yol açdı. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanan müstəqil Azərbaycanın Konstitusiyasında da mətbuata verilən qiymət öz əksini tapdı: "Demokratiyanın, siyasi plüralizmin və vətəndaş cəmiyyətinin əsas atributlarından hesab olunan söz və məlumat azadlığının başlıca daşıyıcıları kütləvi informasiya vasitələridir".

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının qəbul edilməsi ərəfəsində onun memarı, yaradıcısı ulu öndər Heydər Əliyevin səyləri ilə insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının-sərbəst düşüncə və özünüifadə, dini etiqad və məslək azadlığının təmin olunması istiqamətində xüsusi maddələr Ana Qanuna salındı. Ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etdiyi dövrdə media sektorunun inkişafına, söz, fikir və özünüifadə azadlığının təmin və müdafiə olunmasına fundamental töhfələr bəxş edən çox ciddi addımlar atıldı. 1998-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən imzalanan "Azərbaycan Respublikasında söz, fikir və məlumat azadlığının təmin edilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" Fərmana müvafiq surətdə həyata keçirilən işlər kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyət mexanizminin səmərəlilik səviyyəsinin artırılmasına fundamental şərait yaratdı. Həmin Fərmanla Nazirlər Kabineti yanında Mətbuatda və digər Kütləvi İnformasiya Vasitələrində Dövlət Sirlərini Mühafizə edən Baş İdarə ləğv edildi, hərbi senzura yaradılması haqqında 16 aprel 1992-ci il tarixli fərman və bütün informasiya yayımı üzərində nəzarət tətbiq edilməsi ilə bağlı 15 aprel 1993-cü il tarixli sərəncam qüvvədən düşmüş hesab olundu.

Əlbəttə ki, Azərbaycanda senzuranın ləğv olunması haqqında Fərmanın imzalanması həmin dövr üçün inanılmaz addım idi. Bu, çox böyük siyasi iradə tələb edirdi. Belə bir missiyanı məhz ulu öndər Heydər Əliyev həyata keçirdi. Ulu öndər Heydər Əliyev bu qərarı verməklə böyük siyasi iradə nümayiş etdirdi. Bununla da Azərbaycan mətbuatının inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcı qoyuldu. Məhz senzuranın ləğvindən sonra jurnalistlərin öz peşələrinə münasibətdə məsuliyyəti də artdı. Çünki senzura yaradıcı insanlar üçün bir buxov idi. 6 avqust Fərmanı həm də o dövrdə postsovet məkanında ilk olaraq Azərbaycan mətbuatının dövlət nəzarətindən çıxmasına şərait yaratmışdı. Yəni bu məzmunlu Fərman yeganə olaraq Azərbaycanda verilmişdi.

1999-cu ilin sonunda isə "Kütləvi informasiya vasitələri haqqında" yeni Qanunun qəbulu media təsisatının inkişafını şərtləndirən, bəhs edilən sahəyə müvafiq surətdə sahəvi və ümummilli münasibətləri tənzimləyən hüquqi bazanın zənginləşdirilməsi işinə əhəmiyyətli töhfə oldu. 2000-ci ilin mart ayında ümummilli lider Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə "2000-2001-ci illərdə kütləvi informasiya vasitələrinin maddi-texniki şəraitinin yaxşılaşdırılması üzrə tədbirlər Proqramı" təsdiq olundu. İdarəçilik sisteminin islahatı çərçivəsində Mətbuat və İnformasiya Nazirliyi ləğv edildi, kütləvi informasiya vasitələrinin yaranması və fəaliyyətinin hüquqi əsaslarının möhkəmləndirilməsi məqsədilə Milli Mətbuat, Teleradio və İnternet Şurası yaradıldı. Bir sıra qəzetlərin Azərbaycan nəşriyyatına olan borcları donduruldu, sonradan isə ləğv edildi. 2003-cü ilin mart ayında Azərbaycan jurnalistlərinin qurultayında media-ictimaiyyət, media-hakimiyyət münasibətlərini tənzimləyən qurum - Azərbaycan Mətbuat Şurası yaradıldı. Bütün bunlar öz növbəsində Azərbaycanda söz, fikir və mətbuat azadlığının bərqərar olunması üçün əlamətdar tarixi hadisələr kimi qiymətləndirilməlidir.

Təbii ki, bu cür islahatların həyata keçirilməsi üçün qərarların verilməsi və reallaşdırılması liderin mənəvi baxışlarından da irəli gəlir. Yəni nə qədər lider mətbuata və onun nümayəndələrinə qarşı diqqətli olsa, diqqət və qayğı göstərsə, bir o qədər də nəticələr müsbət olar. Məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin mətbuata xüsusi diqqət və qayğısı, mənəvi dəstəyi, həmçinin jurnalistlərlə mütəmadi olaraq, ünsiyyətdə olması bu sektorun sürətlə inkişaf etməsinə, stereotiplərin sındırılmasına səbəb olub. Dəfələrlə xarici ölkələrə və ya ölkə regionlarına səfərləri zamanı jurnalistlərə siyasi-iqtisadi məsələlərlə bağlı daha aydın reportajlar hazırlamaq üçün əlavə məlumatlar verərdi və əhəmiyyətli söhbətlər edərdi. Onlardan bəziləri həqiqətən insanın yaddaşında silinməz izlər qoyub...

- Ulu öndər Heydər Əliyevin jurnalistlərlə səmimi söhbətləri və onlara xüsusi qayğı göstərməsi faktlarını necə xatırlayırsınız?

- Çox yaxşı sualdır. Məsələn, Ulu öndər Heydər Əliyevin mətbuat qarşısına çıxmamışdan öncə jurnalistlərə alça təklif eləməsi orada olan heç bir media təmsilçisinin yadından çıxmaz. Həmin gün qabda jurnalistlərə alça verən ümummilli liderimizin özünün də onlardan birini yeməsi və mətbuat işçilərinə "ağzınızın suyu tökülməsin" deməsi hər kəsdə böyük sevinc hissilə müşayiət olunan gülüş doğurmaqla yanaşı, cəsarət yaratdı. Bu, həm də bir atalıq qayğısı idi. Ulu öndərimizin jurnalistlərlə bu cür qeyri-rəsmi münasibət saxlaması, eyni zamanda, mətbuat işçilərində bu peşəyə sevgi, hörmət, həmçinin daha həvəslə işləməyə cəsarət formalaşdırırdı.

Daha bir qeyri-rəsmi söhbət mənim də iştirak etdiyim tədbir zamanı baş vermişdi. Həmin vaxt Heydər Əliyev çay süfrəsində dişləmə çayla bağlı ətrafdakı insanlara məlumat verirdi. "Bilirsiniz dişləmə çay nədir? Dişləmə çay odur ki, bir tikə qənd qoyursan ağzına və bir stəkan çay içirsən. Mənə elə gəlir ki, indi çay içənlər çaydan çox qənd yeyirlər... Vaxtilə kəlləqənd olurdu. Yadınızdadır da, arşın mal alan...". Bu cür epizodik söhbətlər həqiqətən insanlarla dövlət rəhbəri arasında olan səmimi münasibəti ortaya qoyurdu. Həmin məclisdə ümummilli liderimiz kəklikotu məsələsinə də aydınlıq gətirirdi və bu əsnada yaranmış söhbət, düşünürəm ki, hələ uzun müddət yaddaşlardan çıxmayacaq. "Vaxtilə ruslar buna kəkotu adını qoyublar. Amma bu kəklik otudur. Elə çay da kəklik otu çayıdır. Amma yenə də buna kəkotu deyirlər". Bu məqamda ətrafda əyləşən şəxslərdən biri "bu kəkliyin yediyi otdur" deməsinə cavab olaraq, ümummilli lider Heydər Əliyevin "bəli, kəklik yeyən otdur. Amma bundan sonra belə siyasi səhvlərə yol verme" deməsi bir daha insanlarda xoş ovqat yaradan gülüş yaratdı.

Bununla yanaşı, Heydər Əliyevin Naxçıvandakı hərbi hissənin yeməkxanasında əsgərlərlə naharı zamanı ordakı insanlara "Bu suyu içirəm və fikirləşirəm ki, deyə bilərsiniz ki, Siz də bu sudan içirsiniz?" - deməsi də növbəti səmimiyyətin əlaməti idi. Ümumiyyətlə, jurnalistlər hər zaman ulu öndər Heydər Əliyevdən atalıq qayğısı, doğmalıq hiss ediblər.

Ulu öndər Heydər Əliyevin müxtəlif konsert və tədbirlərdən sonra qeyri-rəsmi görüşlər keçirməsi, gözlənilmədən şəhərdə insanlarla görüşlərə çıxması, toylarda iştirak edərək, əl qaldırıb rəqs etməsi və digər bu cür hərəkətləri cəmiyyət tərəfindən çox səmimi olaraq qəbul edilirdi və bu gün də xoş hadisələr kimi xatırlanır...

- Ulu öndər Heydər Əliyevin mətbuata qayğısından bəhs edərkən, bu qayğının Prezident İlham Əliyev cənabları tərəfindən də davam etdirilməsi barədə nə deyərdiniz?

Ardı Səh. 12

Jurnalistlər hər zaman ulu öndər Heydər Əliyevdən atalıq qayğısı, doğmalıq hiss ediblər

"SƏS" qəzetinin baş redaktoru Bəhruz Quliyevin yap.org.az-a müsahibəsi

Əvvəli Səh. 11

- Söz yox ki, bu gün isə ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu Onun layiqli siyasi varisi Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Davamlı dövlət qayğısı, Prezident İlham Əliyevin diqqəti mətbuatın problemlərinin həllində mühüm yer tutur. Bu məsələyə toxunan dövlət başçısı "Bizim ümumi məqsədimiz ondan ibarət olmalıdır ki, Azərbaycanı hərtərəfli şəkildə inkişaf etdirək, müasir dövlətə çevirək, dünyada mövcud olan bütün mütərəqqi təcrübəni tətbiq edək, insanların bütün azadlıqlarını təmin edək, hüquqi dövlət quruculuğu işində daha da böyük addımlar ataq. Ancaq bu halda Azərbaycan uzunmüddətli və dayanıqlı inkişaf imkanlarını tam şəkildə ortaya qoya bilər" - deyib.

Prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərliyi dövründə də media sektorunun inkişafı yönündə fundamental addımlar atıldı, söz, fikir və özünüifadə azadlığının təmin və müdafiə olunması yönündə fundamental nailiyyətlər əldə edildi. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən rasional siyasət kursu nəticəsində iqtisadi qüdrətimiz artdıqca mətbuatın maddi probleminin həlli ilə bağlı çox ciddi addımlar atıldı və müvafiq tədbirlər görüldü. İlk növbədə, öz peşəsini dürüst və obyektiv surətdə yerinə yetirən, Azərbaycan mətbuatının inkişafına xüsusi xidmət edən ayrı-ayrı jurnalistlərin müxtəlif problemlərinin həlli ilə bağlı fundamental addımlar atılmağa başlandı. Bununla yanaşı, Kütləvi İnformasiya Vasitələrinə Dövlət Dəstəyi Konsepsiyasının qəbul olunması ilə bağlı qərarın qəbul olunması, Kütləvi İnformasiya Vasitələrinə Dövlət Dəstəyi Fondunun (KİVDF) yaradılması, jurnalistlərə fəxri adların verilməsi, onların orden və medallarla təltif olunması, qəzet redaksiyalarına, informasiya agentliklərinə birdəfəlik maliyyə yardımlarının edilməsi və s. kimi tədbirlər media sektorunun inkişafını sürətləndirən fundamental mexanizm qismində çıxış etdi.

Bütövlükdə, KİV-in fəaliyyətini stimullaşdırmaq məqsədilə, həmçinin jurnalist əməyinə verilən yüksək qiymətin göstəricisi olaraq Prezident İlham Əliyev 2005-ci il iyul ayının 21-də "Azərbaycan mətbuat işçilərinin təltif edilməsi haqqında", "Azərbaycan mətbuat işçilərinə fəxri adların verilməsi haqqında", habelə, "Kütləvi informasiya vasitələrinə maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında" sərəncamlar imzalayıb. Dövlət başçısının Azərbaycan mətbuatının 130 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında 2005-ci ildə imzaladığı Sərəncamda müstəqil milli mətbuatımızın üzərinə düşən məsuliyyət ifadə olunur. Prezident İlham Əliyevin 2006-cı il 8 fevral tarixli "Qəzetlərin "Azərbaycan" nəşriyyatına olan borclarının ödənilməsi barədə" Sərəncamını isə ulu öndərin mətbuatın maddi-texniki imkanlarının yaxşılaşdırılması yönündə həyata keçirdiyi siyasətin davamı kimi qiymətləndirmək olar. Sərəncama əsasən, qəzetlərin nəşriyyata olan 450 min ABŞ dolları həcmində borcu dövlət büdcəsindən ödənildi. Xatırladaq ki, qəzetlərin borclarının dondurulması haqqında mütərəqqi qərar hələ 2001-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən verilmişdi. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin artması və respublikamızın maliyyə imkanlarının yaxşılaşması borcların büdcə hesabına birdəfəlik ödənilməsinə şərait yaratdı. Qeyd edək ki, borcları ödənilən qəzetlər içərisində müstəqil və müxalifyönlü qəzetlər üstünlük təşkil edib. Bu isə bir daha təsdiq edir ki, siyasi mövqeyindən asılı olmayaraq, ölkədə bütün mətbuat orqanlarına dövlətin münasibəti, diqqət və qayğısı eynidir, onların azad fəaliyyətinə heç bir manеə yoxdur. Bundan başqa, Azərbaycan mətbuat işçilərinin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması və onlar üçün yaşayış evlərinin tikilməsi də bu reallığın bariz göstəricisidir. Ümumiyyətlə, bu bir həqiqətdir ki, Prezident İlham Əliyevin mətbuat sahəsinə göstərdiyi xüsusi diqqət və qayğı bu sahənin sürətlə inkişaf etməsinə, mətbu orqanların fəaliyyətinin genişlənməsinə və peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəlməsinə səbəb olub. Prezident İlham Əliyev də ümummilli lider kimi jurnalistlərə səmimi münasibət bəsləyir, onların sosial və iş şəraitilə tanış olur, ən əsas mətbuat nümayəndələrinin xeyrinə qərarlar verir. Belə bir mühit, əlbəttə ki, media nümayəndələri arasında perspektivlə bağlı böyük ümidlər yaradır.

Düşünürük ki, ulu öndər Heydər Əliyevin layiqli siyasi varisi Prezident İlham Əliyevin səyləri nəticəsində media sektoru daha da inkişaf edəcək və cəmiyyətimizin inkişafına təkan verən əhəmiyyətli sahə kimi formalaşacaq. Bu reallıqlar isə əbədiyaşar liderimizin ideyalarının yaşadılması, həyata keçirilməsi üçün həm də mətbuatımızın inkişafı üçün önəmli bir stimuldur.

Şamil Ayrım: Heydər Əliyev şəxsiyyətinin ucalığı hər zaman xalqlarımız tərəfindən ehtiramla xatırlanacaq

Böyük şəxsiyyətlərin həyata keçirdikləri nəhəng işlər özü-özlüyündə tarix yaradır. Ötən əsrdə məhz belə nadir siyasi və dövlət adamlarından biri kimi şöhrət qazanmış Heydər Əliyev şəxsiyyətinin ucalığı hər zaman xalqlarımız tərəfindən ehtiramla və məhəbbətlə xatırlanacaq.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Türkiyə-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Şamil Ayrım söyləyib. Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunması və inkişafı yollarının müəyyən edilməsi istiqamətində tarixi missiyasını qeyd edən deputat deyib: "Azərbaycanın keçdiyi şərəfli inkişaf yolu, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətlərinin möhkəmlənməsi, eyni zamanda, ölkələrimizin dünyada baş verən xoşagəlməz proseslərdən əzmlə müdafiə oluna bilməsi Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi strategiyanın real nəticəsidir". Dostluq qrupunun rəhbəri vurğulayıb ki, iki qardaş ölkənin çiyin-çiyinə, bir-birinə dəstək olaraq yad və zərərli təsirlərə sinə gərməsi olduqca önəmlidir. Bu yolun əsasını da ulu öndər Heydər Əliyev qoyub.

"Ermənistandakı seçkilərin özü formal xarakter daşıyıb"

Qərb seçkilərin legitimliyinə şübhə ilə yanaşsa, bu, Ermənistan müxalifətinə mübarizə üçün əlavə dividend verəcək

Sönük və zəif, eləcə də, saxtakarlıqla keçirilən parlament seçkiləri, bir daha təsdiq etdi ki, Ermənistan seçki keçirmək gücünə və imkanına malik deyil. Həm də, əhalinin sabahına inamı yoxdur. Bu baxımdan da, seçkilərə maraq göstərməyib. Söhbət etdiyimiz müsahiblərimiz Ermənistandakı seçkilərin formal xarakter daşıdığını bildirdilər.

Millət vəkili Fazil Mustafa: "Tez-tez baş verən kataklizmlər Ermənistan cəmiyyətini bezdirib"

- Ermənistanda parlament seçkili çox passiv keçdi. Bununla həm də, insanların ümumiyyətlə siyasi hakimiyyətdən bezdiyinin şahidi olduq. Siyasətdə tez-tez baş verən kataklizmlər Ermənistan cəmiyyətini bezdirib. Hansısa bir problemin həllinə hakimiyyət dəyişikliyinin bir fayda verəcəyini düşünmürlər. Ona görə də, bu məsələ ciddi sosioloji təhlil tələb edən bir məsələdir. Amma bütün hallarda bu seçkinin keçirilməsi və hərbiləşmiş klanın hakimiyyətdən getməsi müəyyən dərəcədə yeni kursun izlənməsinə imkan yarada bilər. Hər halda, bunu yaxın gələcək göstərəcək. Əgər Paşinyan da öz xələfləri kimi müharibə ritorikası üzərində siyasət aparacaqsa, bu, Ermənistana böyük faciələr yaşadacaq, əgər ağıllanaraq daha sağlam və müəyyən müasir dünyanın tələblərinə uyğun demokratik düşüncəyə az-çox meyil eləsə, bölgədə düşmən kəsildiyi dövlətlərlə münasibətləri bərpa etmək imkanı yarana bilər. Diqqətçəkən məqamlardan biri də odur ki, bu seçkilər Koçaryan-Sarkisyan cütlüyünü tamamilə tarixin arxivinə atdı. Təsəvvür edin ki, hakimiyyət liderini tuturlar, 100 adam çıxıb, onu məhkəmə qarşısında müdafiə edə bilmir, ciddi məsələdir. Ona görə də, burda indi arxivə atmaq deyəndə, onlar olmayacaq, yerinə başqa bir müharibə havasını daşıyan erməni çıxacaqdır. Amma bu yaxın gələcəkdə, keçmiş hakimiyyətin resurslarının necə ortadan qalxdığını göstərən bir amildir.

Politoloq Rüstəm Məmmədov: "Paşinyan Sarkisyan yolunu davam etdirir və özü də kobud formada"

- Ermənistan tamamilə formasını itirmiş bir dövlətdir. Yəni orda bu proseslərin bundan da ağır forması gözlənilir. Ermənistanda baş verməsi, vətəndaş qarşıdurmasının yaranması qaçılmazdır. Artıq Ermənistanda-kı bu proseslərə təəccüblənməyə dəymez. Çünki Koçaryan-Sarkisyan rejimi ölkəni bəlaya gətirib çıxarıbdır. Bu da onların qurduğu rejimin sonluğudur. Ona görə də, Ermənistanda seçki pozuntusu, ümumiyyətlə, seçkilərin formal olmasına heç də təəccüblənmirəm. Təbii ki, Ermənistandakı seçkilərin özü formal xarakter daşıyıb. Əsas Ermənistanın tutduğu yoldur. O yol da xarabdır. Bildiyiniz kimi, Paşinyan Sarkisyan yolunu davam etdirir və özü də kobud formada. Ona görə də, Ermənistandan nə isə ağılkəsən bir şey və ya ağıllı, məntiqli gələcək görmürəm. Qarabağ kartı, Qarabağ klanı üzərində yüksəlişə gəlmiş bu iki mənfur şəxsiyyətsiz Koçaryan-Sarkisyan cütlüyü Ermənistanın mövcudluğuna son qoydular. Paşinyan isə indi onu konstruksiya halına gətirməyə çalışır ki, Ermənistanı vəziyyətdən çıxarsın. Ancaq bacarmayacaq. Çünki Paşinyan küçə təfəkkürlü, küçədən hakimiyyətə gəlmiş, siyasi cəhətdən savadsız və naşı bir şəxsdir. O öz ölkəsinin əhalisini Qarabağ məsələsində düzgün məcraya yönəltməyə çalışmalıdır. Eləməsə, Ermənistanı vəziyyətdən çıxara bilməyəcək. Bu isə, son nəticədə, Ermənistanın tamamilə fiaskoya uğramasına gətirib çıxaracaq.

Politoloq Elşən Manafov: "Müxalifət seçkilərin legitimliyini qəbul etməyəcək"

- Əvvəlcədən, Ermənistanda seçkilərin saxtakarlıqla keçiriləcəyi istisna edilmirdi. Çünki seçki ərəfəsində Paşinyan iqtidarının atdığı addımlar, verdiyi açıqlamalar göstərirdi ki, Paşinyan seçkilərdəki qələbəsini təmin etmək üçün inzibati resurslardan istifadə etmək niyyətindədir. Bundan əlavə referendum vasitəsi ilə öz hakimiyyətinin uzunmüddətli olması üçün də müəyyən addımlar atacağı istisna olunmur. Bundan sonra düşünürəm ki, əsas məsələ Paşinyanın hakimiyyətlə müxalifət arasında münasibətlərin hansı müstəvi üzərində inkişaf etdirəcəyi ilə bağlı amillərdir. Heç şübhəsiz ki, müxalifət seçkilərin legitimliyini qəbul etməyəcək. Ən əsası, söhbət ondan gedəcək ki, bu seçkilərin legitimliyi və demokratikliyi Qərb dövlətləri tərəfindən tanınacaqmı? Burada Rusiyanın və Qərbin mövqeyi mühüm əhəmiyyət kəsb edəcək. Çünki Paşinyan Ermənistanı tədricən Rusiyanın təsir dairəsindən çıxarmaq üçün müəyyən addımlar atacaq. Saxtakarlıqlarla bağlı məsələyə Ermənistanın Konstitusiya Məhkəməsi münasibət bildirməlidirlər. Amma düşünürəm ki, seçkilərin, məhz bu fonda baş tutmasını və Paşinyan hakimiyyətinin qələbəsini ölkənin məhkəmə hakimiyyəti də təsdiq etməli olacaq. Əgər region dövlətləri və Qərb seçkilərin legitimliyi ilə bağlı məsələyə şübhə ilə yanaşsa, bu, müxalifətə əlavə dividend, resurs verəcək və düşünürəm ki, müxalifət parlament mübarizəsini davam etdirəcək.

GÜLYANƏ

Makronun səhvləri ona baha başa gəlir

Yaxud Fransa iqtidarı xalqa qarşı 89 minlik xüsusi təyinatlı və amansız polis gücü tətbiq edir

Fransada "sarı jiletlilər" aksiyasının baş qaldırması və bu etirazlar dalğasının kütləviləşərək, qiyama çevrilməsi bir daha sübut edir ki, əslində, Avropa demokratiyası deyilən tendensiya heç də humanizm və digər bənzər dəyərlər əsasında qurulmayıb. Əksinə, Fransa olayları Avropanın pərdəarxası siyasətini, daha dəqiq desək, "demokratiya"nın görünməyən tərəflərini açığa çıxarmış olur. Bu, bir reallıqdır ki, "sarı jiletlilər" hərəkatı Belçikaya, hətta digər Avropa ölkələrinə də sıçramaq üzrədir. Əbəs deyil ki, gün ərzində Fransadan yayılan xəbərlərdə yüz minlərlə insanın küçələrə axışdığı, polis güclərinin qəddarlığı barədə informasiyalar yayılmaqdadır. Bu hadisələr fonunda 130-a yaxın şəxs yaralanıb, xalqa qarşı 89 minlik xüsusi təyinatlı polis gücləri çıxarılıb.

Kütləvi etirazlardan qiyama doğru - son 50 ildə ən böyük kütləvilik

Avropalıların narazı xalq kütləri hakimiyyətlərinin yanlış iqtisadi siyasəti səbəbindən, sosial həyatlarının pisləşməsini dərk etməyə başlayıblar. Hətta belə bir amil də formalaşıb ki, Fransadakı mövcud hakimiyyət maliyyə oliqarxiyası qarşısında götürdüyü öhdəliklərə əməl etmək naminə polis və dəyənək, rezin güllələr və qaz bombaları ilə xalqın üzərinə gedir. Həmçinin, daha bir maraqlı məqam budur ki, bu etirazlar son 50 ildə ən böyük kütləviliyi ilə seçilir ki, xalq ötən illər ərzində, yığdığı hiddətini hazırkı dövrdə hakimiyyətə nümayiş etdirir.

Daha bir nüans, bu etirazlarda xalqın nə iqtidara, nə də müxalifətə etibar etməməsidir. Yəni bu, bilavasitə işçilərin, sadə vətəndaşların, siyasi baxışları olmayanların qiyamıdır. Bu baxımdan, deyə bilərik ki, Qərbdə, xüsusən də, Fransada siyasi institutların hər biri korrupsiyalaşıb, xalq qarşısındakı etibarını sıfır həddinə çatdırıb. Düzdür, xalqın işinə müəyyən anarxik qüvvələr, anonim qruplar da sirayət olunublar, ancaq bu, bütövlükdə xalq etirazı olaraq qiymətləndirilməkdədir.

Makronun Ermənistanın cinsi azlıqları ilə gizli məkana çəkilməsi Azərbaycan tərəfini nəyə vadar edib?

Əbəs deyil ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Fransadakı mövcud Emmanuel Makron hakimiyyətini uzaqgörənliklə və siyasi peşəkarlıqla analiz edib, nəticədə, fransız prezidentin Bakıya səfəri ilə bağlı əvvəlcədən razılaşdırılmamış addımlar atılmamışdır. Misal üçün, Makronun Ermənistana səfəri zamanı onun cinsi azlıq və gey parad nümayəndələri ilə birgə etdirdiyi davranışları, xüsusilə, məkana çəkilmələri ilə bağlı informasiyalar mediaya sızdıqdan sonra Azərbaycan tərəfi qeyri-ciddi tərəfdaşla əlaqələrin davamında maraqlı olmadığını nümayiş etdirib.

Yeri gəlmişkən, Fransada I Dünya müharibəsinin 100-cü ildönümü ilə bağlı keçirilən təntənəli mərasimdə də Azərbaycan tərəfi Prezident və baş nazir səviyyəsində deyil, xarici işlər nazirliyi səviyyəsində təmsil olunmaqla kifayətləndi.

Azərbaycan tərəfi Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupuna həmsədrlikdən

uzaqlaşdırılacağı barədə tələblər irəli sürərək, xəbərdarlıqlar edib

Habelə, o da sirr deyil ki, Fransanın Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində, hətta ATƏT-in Minsk Qrupunun üzvü olmasına rəğmən, birtərəfli mövqe sərgiləməsi, daha dəqiq desək, işğalçı Ermənistanın tərəfindən çıxış etməsi, o cümlədən, Qarabağın separatçı və hərbi xuntası ilə ayrı-ayrı şəhərlərdə sıxlaşan əlaqələri Azərbaycan dövlətinin diqqətindən kənarda qalmır. Əbəs deyil ki, Azərbaycan tərəfi Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupuna həmsədrlikdən uzaqlaşdırılacağı barədə tələblər irəli sürərək, xəbərdarlıqlar edib.

Əldə etdiyimiz digər məlumata görə isə, Prezident İlham Əliyevin Parisə son səfəri zamanı imzalanmış müqavilələrin icrası Azərbaycan tərəfindən dayandırılıb. Bunu belə əsaslandırmaq olar ki, Fransanın demokratik normalara, beynəlxalq hüquqa və iki ölkənin maraqlarına zidd addımları Azərbaycan tərəfini bu cür sərt addımlar atmağa vadar edib.

Halbuki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdiyi vaxtlardan başlayaraq, Fransa ilə əlaqələrə xüsusi önəm verib, erməni lobbisinin güclü olduğu ölkə ilə qarşılıqlı maraqlara söykənən münasibətlər qurmağa nail olmuşdu. Bu baxımdan, obyektivlik naminə deyilə bilər ki, əvvəlki hakimiyyətlərin, o cümlədən, Fransua Ollandın hakimiyyəti zamanı Fransa da Ermənistan və Azərbaycan əlaqələrində balanslı siyasəti qorumağa çalışıb, adətən, Cənubi Qafqaz səfərlərinin trayektoriyasını müəyyən edərkən də, bu kimi müvafiq addımlarını atıb. Belə olan halda, Makron iqtidarının bəlli addımları, bilavasitə Azərbaycanın maraqlarına cavab verməməklə yanaşı, artıq görünən budur ki, o daxili siyasətində, o cümlədən, iqtisadi siyasətində də ciddi və çox kobud səhvlərə yol verir. Nəticədə, Fransa xalqı öz haqlı etiraz səslərini ucaldır.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan: "15 iyulda onlar bizə edilənlərə qarşı səssiz qaldılar"

Yeri gəlmişkən, Fransada etiraz aksiyaları Avropada demokratiyanın uğursuzluğunu və söz azadlığı və insan haqlarına riayət olunması ilə bağlı problemlərin olduğunu göstərdiyinə görə, artıq digər ölkələrin də dövlət başçıları öz münasibətlərini açıqlayır, bu hadisələrdə günahkar olan Makron hakimiyyətini sərt şəkildə qınayırlar. Misal üçün, qardaş Türkiyənin dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sözlərinə görə, bir çox Avropa şəhərlərində gərgin vəziyyət yaranıb.

"Avropada baş verənləri görürsünüzmü? 15 iyulda onlar bizə edilənlərə qarşı səssiz qaldılar. Bir çox Avropa ölkəsinin, xüsusilə də, Parisin küçələri bir-birinə qarışıb. Bizim polisimizə lağ edənlərin polisi indi görün nələr edir? Bizim polisimiz mərhəmətlidir", - deyə o bildirib.

Ərdoğan qeyd edib ki, Ankara həm nümayişçilərin yaratdığı xaosa, həm də etirazçılara qarşı həddindən artıq güc tətbiqinə qarşıdır.

Donald Tramp: "Daha aşağı vergilər şəklində pulları insanlara geri qaytarmağın vaxtı çatıb"

ABŞ prezidenti Donald Tramp da Fransa olayları ilə bağlı fikirlərini açıqlayıb. O, Fransa hökumətinə "mənasız və son dərəcə qiymətli" Paris iqlim sazişinə son qoymağı və ölkədə vergiləri aşağı salmağı təklif edib. O, bu barədə öz "Twitter" mikrobloqunda yazıb: "Parisdə olduqca kədərli gün və gecədir. Bəlkə mənasız və son dərəcə qiymətli olan Paris sazişinə son qoymağın və daha aşağı vergilər şəklində pulları insanlara geri qaytarmağın vaxtı çatıb?".

Beləliklə, fakt budur ki, Fransa olaylarının davamlı xarakter almasına səbəblərdən biri və birincisi, ilk növbədə, qiymətlərin artımı olsa da, digər səbəb hakimiyyətin

vergi ödəyən xalqın cibinə girməsidir. Məhz Tramp da öz şərhində buna eyham vuraraq, Makron hakimiyyətinin buraxdığı səhvləri, necə deyərlər, onların üzünə vurub. Baş verənlər isə, əlbəttə ki, ürəkaçan hadisələr olmasa belə, xalqın bəlli səbəblərdən ayağa qalxması birbaşa Fransa iqtidarının yanlış siyasət yürütməsinin məntiqi nəticələridir. Hər halda, bütün təhlillər və proqnozlar da bu cür qənaətə gəlməyə səbəb olur.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Asim Mollazadə: "Fransada sağ və sol qüvvələr xaricdən dəstək alır"

"Fransada sağ və sol qüvvələr xaricdən dəstək alır. Təbii ki, xaricdəki qüvvələrin də əsas məqsədi Avropa Birliyinin daxilində Avropanın ən əsas ölkələrinin birində xaos yaratmaqdır". Bunu SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Asim Mollazadə Fransada davam edən aksiyalara münasibət bildirərkən deyib. Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan bu prosesləri sadəcə olaraq kənardan müşahidə edir: "ABŞ Prezidenti Donald Tramp və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Fransa hadisələri ilə bağlı reaksiyasına gəlincə onlar düşünürlər ki, hansısa Avropa Birliyi ölkələrinin təzyiqləri və yaxud da iqlim problemləri ilə bağlı hamını bu oxşar problemlərə yaxınlaşdırmaq vəziyyəti yaranır. Çünki Fransa prezidenti Emmanuel Makron Paris sazişini tələblə ABŞ-a da təzyiq etmək istəyirdi. Bildiyiniz kimi ABŞ Paris sazişindən çıxdı. Türkiyənin isə bu proseslərdə hansısa marağı yoxdur. Hazırda Fransada davam edən aksiyalarla bağlı danışıqlar gedir. Hökumət güzəştlərə getmək istəyir. Mənə elə gəlir ki, hökumət ciddi güzəştlərə getsə, vergiləri azaltsa, ola bilər ki proseslər səngisin".

Qeyd edək ki, Fransada keçirilən kütləvi etiraz aksiyaları zamanı iki minə yaxın şəxs həbs edilib, 130 yaxın şəxs yaralanıb. Xalq etirazlarını yatırtmaq üçün ölkə üzrə 89 mindən çox polis cəlb edilib.

"Ermənistanda 2 milyon yarım seçicinin olması qeyri-mümkündür"

"Ümumiyyətlə Ermənistan Mərkəzi Seçki Komissiyası məlumat yaydı ki, seçkilərdə 2 milyon yarım seçici qeydə alınıb. Bundan böyük saxtakarlıq, yalan ola bilməzdi. Bu gün Ermənistanda bütövlükdə əhalinin sayı özlərinin hesablamalarına görə heç 2 milyonu ötmür. Onlar 3 milyondan artıq əhali göstərirlər. Amma bunlar 20-25 il bundan qabaq Ermənistandan tamamilə köçüb gedənləri, Ermənistanda yaşamayanları da siyahıda saxlayıb seçici kimi təqdim edirlər. Yəni Ermənistanda 2 milyon yarım seçicinin olması qeyri-mümkündür". Bunu SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Elman Məmmədov deyib.

Deputatın sözlərinə görə, əhalinin sayından çox seçici ola bilməz: "İkincisi, seçkilərdə əhalinin son dərəcə passiv iştirak etməsi göz önündə idi. Biz bilirik ki, seçkilərdə əsas fəallıq günortaya qədər olur. Günortadan sonra isə fəallıq olmur. Əgər belə idisə 40 faiz səs haradan gəlib ortaya çıxdı. Təbii ki, bu da saxtakarlıqdır. Bu nə deməkdir? Bu erməni xalqının erməni iqtidarına, siyasətçilərinə, siyasi liderlərinə etibarlarının, etimadlarının tamamilə itməsi deməkdir. Artıq bu xalq, millət əllərini hər şeydən üzüblər və heç nəyə də inanmırlar. Hətta onlar Paşinyanın o hay-küyünü də sıfıra endirdilər. Yəni sübut etdilər ki, biz heç kimə inanmırıq. Seçkilərə gəlməmək, iştirak etməmək elə bunun bariz göstəricisi idi. Paşinyanın isə seçkilərdən sonra hansı kursu seçəcəyi onun özündən asılıdır. Yəni Paşinyan da bizim cənab Prezidentimizin vurğuladığı kimi özündən əvvəlkilərin hərbi canilərin, cinayətkarların getdiyi yolla getsə, o səhvləri etsə Paşinyanın aqibəti onlarınkından da betər olacaq.

Paşinyan düzgün yola düşsə, ədalətli konstruktiv mövqe tutsa Ermənistan düşdüyü bu fəlakətdən, böhrandan qurtula bilər. Burada yeganə yol var o da Ermənistan qonşu dövlətlərə qarşı olan düşmənçilik, işğalçılıq siyasətindən əl çəkməlidir və qonşularla normal münasibət yaratmalıdır. Bunu başqa yolu yoxdur. Ermənistan Azərbaycanın işğal etdiyi ərazilərindən tamamilə çıxmalıdır və ölkəmizin ərazi bütövlüyü təmin olunmalıdır. İkincisi, Ermənistan Türkiyəyə qarşı olan tarixi ədalətsiz iddialarından əl çəkməlidir. Bax bu şərtlər daxilində Ermənistan dövlət kimi yaşaya bilər. Əks təqdirdə işğalçı ölkəni bundan da pis günlər gözləyir".

Cinayətkara bir cavab var - CƏZA!

Orduxan Temirxan haqqında cinayət işi açıldı

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu, sosial şəbəkələrdə Orduxan Temirxan kimi tanınan Hollandiyada yaşayan Orduxan Temirxan oğlu Bəbirova qarşı cinayət işi qaldırıb.

Onun haqqında rəsmi axtarış elan edilib. Məlumatda cinayət işinin qaldırılması barədə qərarın noyabrın 29-da Bakı şəhər Nəsimi rayon məhkəməsində verildiyi qeyd olunur. Bildirilir ki, Orduxan Temirxan 214-2 (terrorizmə açıq çağırış), 220.2 (kütləvi iğtişaşlari təşkil edilməsi), 281.2 (Dövlət əleyhinə yönələn açıq çağırışlar) maddələri ilə ittiham olunur.

Cinayət işi açılan Orduxanı 20 il həbs gözləyir

Bununla bağlı açıqlama verən vəkil Əsabəli Mustafayev bildirib ki, bu maddələr çox ağırdır: "Bu maddələrdən biri Fuad Qəhrəmanlıda var idi. Ona 11 il iş verildi. Yəqin ki, Orduxan Temirxan da 15-20 ilə yaxın bir müddətə azadlıqdan məhrum ediləcək".

Göründüyü kimi, ermənilərə qahmar çıxan O.Temirxan cəzasını çəkməlidir. Avropada "siyasi mühacir" adı altında dövlətçilik və milli maraqlarımıza qarşı fəaliyyət göstərən avropalı "siyasi mühacir" Orduxan Temirxan (Bəbirov) onu pulla satın almış erməni lobbisinə həmişə qahmar çıxıb. Belə ki, digər xəyanətkar "məsləkdaşları" ilə birgə topları keçirən və "şərəfsiz" sözünü özünə təhqir hesab etmədiyini deyən və tez-tez "demokratik dəyərlərdən", "ədalətdən" dəm vuran O.Temirxan iddia edir ki, tarixi Qərbi Azərbaycan torpaqlarında və işğal edilmiş Dağlıq Qarabağ ərazilərində ermənilər tərəfindən dağıdılan azərbaycanlı məzarlıqları heç də onların vandallıqları sayəsində məhv olmayıb və s. Onun ucuz təfəkkürünə görə, guya ermənilərin otlaq sahəsinə çevrilmiş həmin məzarlıqları donuzlar, keçilər və mal-qaraları dağıdıb (?!-R.H.).

Bu, o Orduxandır ki, Fransada, Hollandiyada, Almaniyada dəfələrlə erməni lobbisinin ayırdığı pulları hesabına nümayişlər keçirib, Azərbaycanın dövlətçilik maraqlarını ayaq altına alıb və bununla da, daxilindəki iyrənclikləri üzə çıxarıb. Vətən xaini bu, o Orduxanlı hər vəchlə özünə "qardaş", "dayı", "əmi" hesab etdiyi işğalçı erməniləri təmizə çıxarmağa cəhdlər göstərir. Ancaq bu gün onun yaxınları belə ondan imtina etdiklərini, ailə üzvlüyündən sildiklərini media vasitəsi ilə bəyan ediblər. Görünür, erməni lobbisi və bu lobbinin dəstəklədiyi Avropanın bəzi qaranlıq siyasi dairələri O.Temirxana daha yaxşı baxırlar.

Orduxan erməni kimi danışdı, işğalçıları müdafiə etdi -

Avropada yaşayan radikal müxalifətçi, O.Temirxan əli günahsız azərbaycanlıların qanına bulaşmış düşməni açıq-aşkar müdafiə edib. O, çıxışlarının birində deyib ki, ermənilər Qarabağda Azərbaycanın qəbir və abidələrini dağıtmayıblar. O.Temirxanın erməniyə xas çıxışı Xocalı faciəsinin ildönümü ərəfəsində lentə alınıb və sosial şəbəkələrdə yayılıb. Azərbaycanlı istifadəçilər haqlı olaraq, onu tənqid atəşinə tutub, məlum çıxışına görə, hətta vətən xaini adlandırıblar.

Ermənilərin işğal altında olan torpaqlarımızda maddi-mədəni irsimizə qarşı törətdiyi terror, yüzlərlə azərbaycanlının məzarının dağıdılması, abidələrimizin yerlə yeksan edilməsi faktlarla sübut olunub. Orduxan adlı radikal isə bunu bilərəkdən danıb, informasiya savaşında düşmənin əlinə xal verib. Bütün bunların Xocalı faciəsinin ildönümü ərəfəsində baş verməsi təsadüf deyil.

Göründüyü kimi, bu gün onun Azrbaycandakı dəstəkçiləri olan Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Gültəkin Hacıyeva, Xədicə İsmayıl, İsa Qəmbər, Arif Hacılı və digər "demokratlar" da, söz yox ki, onun kimi düşünürlər. Yəni ermənilərin heç də "vandal" olmadıqlarını deyirlər. Bir də bu, təəccüblü deyil. Çünki xəyanətkarın ağı-qarası olmur.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

"Bakutel 2018" təşkilatçıları "Bakcell"ə "Ən yaxşı təqdimat" sertifikatı verdi

Azərbaycanın İlk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil İnternet Provayderi Bakcell şirkəti "Bakutel-2018" 24-cü Azərbaycan Beynəlxalq Telekommunikasiya, İnnovasiya və Yüksək Texnologiyalar Sərgi və Konfransı zamanı "Ən yaxşı təqdimata" görə xüsusi təşəkkürnamə sertifikatına layiq görülüb. Bu ilki sərgidə Bakcell stendinin qonaqları innovasiyalar və ən müasir texnologiyalar, rahat və müasir məhsul və xidmətlər və şirkətin son nailiyyətləri ilə tanış olub, bir çox maraqlı müsabiqə, oyun və hətta lotereyada iştirak etmək şansı qazanıblar.

"Bakutel 2018" zamanı Bakcell Azərbaycanda ilk dəfə olaraq "5G-yə hazırlıq" adlanan 4.5G texnologiyası üzərindən təmin olunan 600 Mbps mobil sürətini nümayiş etdirib.

Sərgidəki Bakcell stendini ziyarət edən qonaqlar innovasiya və texnologiyalarla yanaşı şirkətin yeni istifadəyə verilmiş "Mənim Bakcellim" mobil tətbiqetməsi ilə tanış olmaq və xüsusi lotereyada iştirak edib dəyərli hədiyyələr qazanmaq imkanı əldə ediblər. Həmçinin, Bakcell stendində gənc yerli developerlər tərəfindən "AppLab" inkubasiya mərkəzinin dəstəyilə yaradılmış 2 yeni layihə - -"Run2Help" və "bilik.az" təqdim olunub. Stendin "Wi-Fi Evinizdə" guşəsində isə sərgi ziyarətçiləri "Bakcell"in yeni təqdim olunmuş Wi-Fi qurğusunun üstünlükləri ilə tanış olub, ölkənin ən sürətli 4G internetindən istifadə etmək və "Virtuall Realliq" proqramında futbol oynamaq imkanı qazanıblar. Bundan əlavə, stendin qonaqları "Ulduzum" loyallıq proqramına aid labirint oyununda iştirak edərək "Ulduzum" tərəfdaşlarından maraqlı hədiyyələr qazanıblar.

"Bakcell"in "Bakutel 2018" sərgisində iştirakı ilə bağlı hazırlanmış videoçarxa burada baxa bilərsiniz: https://youtu.be/8BMNHvH01j4 Unikal, innovativ və maraqlı məzmun sayəsində Bakcell şirkətinin stendi "Ən yaxşı təqdimat"a görə "BakuTel-2018" sərgisinin təşkilatçısı Caspian Event Organizers (CEO) şirkəti tərəfindən xüsusi təşəkkürnamə sertifikatı ilə təltif olunub.

Təhmasib Novruzov

Açılır sandıqlar, tökülür pambıqlar

Həmişə demişəm, yenə deyirəm: indiki anti-milli müxalifəti bir-biri ilə baş-başa buraxsaq, özləri-özlərini ifşa edəcəklər. Çünki dabbaqda gönlərinə bələd olduğumuz bu məxluqlar mentalitetimizə uyğun dostluq anlayışından da bixəbərdirlər və bir-birini dost-qardaş adlandıran bu zatların "xiyar əyri bitən kimi" bir-birinin paxırlarını açıb ortaya tökmələri adi haldır. Son vaxltar sosial şəbəkələrdə də bir daha bunun canlı şahidi oluruq. İngiltərədə oturub Azərbaycana qarşı şər-böhtan kampaniyası "əməliyyatları"nın önündə gedən, bu cılız anti-Azərbaycan oyununun bir vintciyi olan Qurban Məmmədovun özünün idarə elədiyi proqramda keçmiş siyasətçi (?) dostlarının onun özünü ifşa etməsi də bu sıradan diqqətçəkən məqamlardandır. Açığını deyim ki, son 20 il ərzində, Q.Məmmədovla bağlı nəsə yazmaqdan, nəsə deməkdən həmişə qaçmışam. Hətta mətbuat nümayəndələri onun hansısa fikirlərinə məndən münasibət öyrənmək istəyəndə də, bundan imtina eləmişəm. Səbəbi də çoxlarına məlumdur.

Aramızda olan xüsusi hörmətə görə, həmişə düşünmüşəm ki, mənim fikirlərimi şəxsi münasibətlərimizlə bağlayacaqlar və dediklərim lazımi effekti verməyəcək. Amma bu dəfə, məhz Qurbanın idarə etdiyi onlayn proqramda, məhz Qurbanın kimliyinin ortaya qoyulub müzakirə edilməsinə laqeyd qala bilmədim. Cəmil Həsənli ilə Pənah Hüseynin debatında Q.Məmmədovun simasının müzakirəsi məni mövzuya elə cəlb etdi ki, yazmasam bağrım çatlardı. Yazım, bilməyənlər də bilsin. C.Həsənli iddia edir ki, P.Hüseyn Dövlət Katibi olanda (Oxu: Dövlət Katibi postunu zəbt edəndə), Q.Məmmədov onun məxfi danışıqlar otağında gizli səsyazma aparatı yerləşdiribmiş... Səmimi deyəcəm, çoxlarına məlum olan, 1998-ci il "Siyasi terror" oyununda gizli kameranı "dost"ların yeyib-içdiyi otağa kimin yerləşdirməsi mənim üçün hələ də müəmmalı olaraq qalırdı. Gah üçüncü "dost"umuz Camaldan, gah elə Qurbanın özündən, gah da MTN əməkdaşlarından şübhələnirdim. İndi artıq hər şey məlumdur. Sən demə, Qurban kiminlə "dost" olurdusa, onun etimadından sui-istifadə edib yan-yörəsinə gizli aparat yerləşdirmə işində mahir oyunçuymuş. Təkcə bu fakt Qurbanın necə bir "zəhərli ilan" olduğunu ortaya qoyur. Sonra C.Həsənli yeni bir sirrin üstünü açır. Sən demə, AXC hakimiyyəti dövründə Baş prokuror portfelinə iddialı olan Q.Məmmədova Pənah bəyin təqdimatı ilə, nə az-nə çox, 16 min ABŞ dolları verilib ki, gedib özünə ev alsın (O zaman 16 min dollara bir nədi, iki-üç mənzil almaq olardı). Cəmil müəllim elə ordaca yaxşı bir sual verir: "Qurban bəy müharibədə döyüşməmişdi, şəhid ailəsi deyildi, əlil deyildi, dövlətin büdcəsindən bu qədər vəsaiti Baş prokurluq davası döyən bir adama necə vermişdiniz? Axı bu pul o zaman Baş prokurorun bir illik əmək haqqından da çox idi!" Məncə, şərhəfilana ehtiyac yoxdu. Professor C.Həsənli quşu lap gözündən vurub. Elə o hakimiyyətin evini yıxan məqamlardan biri də, məhz Qurban kimi çığıranların səsini kəsmək üçün ağızlarına sümükdən-filandan atmaları idi ki, bunun da sonu o cür nəticələnməyə məhkum idi. Çünki bu adamlar dövlət, dövlətçilik nədi, idarəetmə nədi bilmirdilər və bilmədikləri işin qulpundan yapışanlar da, min illər əvvəl olduğu kimi, yerə yıxılmalı idilər, yıxıldılar da! İndi yıxılmalarının günahını orda-burda axtaran bu adamlar belə məsələlərə aydınlıq gəlincə papaqlarını (kimdə varsa) qoysunlar qabaqlarına və ya keçsinlər güzgünün qarşısına! Bir ölkənin ki, iqtidarı çığıranın ağzına sümük atacaq, onda bu ölkə çevriləcək donbalaq aşmaq üçün ayının ağzına qənd verən ayıoynadanlar sirkinə. Belədə onu dövlət adlandırmağa haqqımız çatarmı? Beləcə xaricdə fəaliyyət göstərən qeybət televiziyalarından da, axır ki, millətə faydalı bir şey eşitdik. Ardı gəlsin. Onda bu qeybətlərə qulaq asanların sayı xeyli artacaq. Necə ki, Cəmil-Qurban-Pənah üçlüyü belə bir ilkə (bəlkə də özləri də fərqinə varmadan) imza atdılar, millətin onlara qulaq asması üçün ən yaxşı metod elə budur, yəni açılsın sandıqlar, tökülsün pambıqlar. Millət də bilsin ki, bu sandıqdakı gerçəkdən əyrilmiş, təmizlənmiş mahlıcdır, yoxsa qozadan götürüb kirli-paslı sandığa tıxlanmış xam pambıq?!.

Ulu Öndər Heydər Əliyev və gənclərin hüquq-vəzifələri

Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ 1992-ci ildə cinayət törətdiyinə görə məhkum olunmuş şəxslərin 60 faizinin 30 yaşadək gənclər olduğunu, 1991-ci ilə nisbətən 1992-ci ildə cinayətkarlıqların 15 faiz artmasını gənclərin diqqətinə çatdıraraq, bu təhlükəli və dəhşətli dinamikanın qarşısının alınmasını dövlət orqanları, gənclər təşkilatları, təhsil müəssisələri qarşısında bir vəzifə kimi qoyurdu.

Azərbaycan Gənclərinin I Forumundakı çıxışında, forumun birilliyi ilə əlaqədar olaraq forum nümayəndələrinin bir qrupu ilə 1 fevral 1997-ci il tarixli görüşündə Ulu Öndər Heydər Əliyev bu məsələyə yenidən diqqəti cəlb edərək, gənclər arasında cinayətkarlıq, digər mənfi halları ört-basdır etməməyi, onlarla mübarizə aparmağı, xüsusən, gənclər təşkilatlarına bu mənfi halların aradan qaldırılması ilə, bilavasitə məşğul olmağı tövsiyə edirdi. O, kütləvi informasiya vasitələrinin bu sahədə rolunun böyük olduğuna diqqəti cəlb edərək, zərərli və pis vərdişlərdən gəncləri çəkindirmək və qorumaq üçün təbliğat işini genişləndirməyi, gəncləri elmə, mədəniyyətə, təhsilə, idmana və ictimai faydalı işlərə daha çox cəlb etməyi təklif edirdi. Heydər Əliyev həmişə bu fikri vurğulayırdı ki, xalqımız dövri-qədimdən spirtli içkilərdən və narkotiklərdən uzaq olmuş, bütün bu mənfi hallar dini və milli ənənələrimizə yad olmuşdur. Bütün bunlar son dövrlərdə xalqımıza, cəmiyyətimizə başqa ölkələrdən, yerlərdən gəlib daxil olmuş xəstəliklərdir. Bunların qarşısı alınmalıdır. Məlum olduğu kimi, xalqımıza yad olan mənfi halların cəmiyyətə sirayət etməsinin qarşısını almaq məqsədi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyev bir sıra inzibati tədbirlərə əl atmalı olmuşdur. Müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycanda geniş yayılmış gecə klubları, kazinolar qumarxanaların gənclərin mənəvi tərbiyəsinə mənfi təsirini nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev 1998-ci ilin əvvəllərində Azərbaycan xalqının mənəviyyatına zidd olan, əxlaqını pozan bu tip müəssisələrin fəaliyyətinin qadağan olunması haqqında fərmanlar və sərəncamlar imzalamışdır. O, əminliklə bildirirdi ki, onun bu fərmanları və sərəncamlarından hər kəs, xüsusən, gənclər özləri üçün nəticə çıxaracaqlar: "Gənclər bilməlidirlər ki, həyatda uğurla yaşamaq üçün xalqımızın və millətimizin milli-mənəvi dəyərlərinə sadiq olmaq lazımdır, bu milli-mənəvi dəyərləri ümumbəşəri dəyərlərə birləşdirib müasir həyat tərzi keçirmək lazımdır. Cürbəcür mənfi hallara uymaq lazım deyil". Bütün Azərbaycan xalqı kimi, gənclər də Prezidentin bu qərarlarını ürəkdən dəstəkləyərək, onların həyata keçirilməsində fəal iştirak edirdilər.

Gənclik dövrünü insan həyatının ən gözəl hissəsi adlandıran Heydər Əliyev hər bir gəncə bu dövrü uğurla keçməyi, gənclik illərini boş keçirməməyi, sağlam həyat tərzi keçirməyi, yüksək mənəvi dəyərlər əsasında yaşamağı arzulayırdı. O, gənclərin bir hissəsinin müxtəlif əyləncə yerlərində, gecə barlarında vaxt keçirməsini həm onların özlərinə, həm valideynlərinə, həm də bütün cəmiyyətə xəyanət kimi qiymətləndirirdi. Gecə barlarında vaxt keçirən gənclərin hansısa imkanlı ailələrin adamları olduğunu, kasıb ailənin uşağının ora getməsinin mümkünsüz olduğunu bildirən Heydər Əliyev belə imkanlı adamlara üzünü tutaraq deyirdi: "Nə qədər imkanlı olursan ol, zəngin olursan ol, gərək sən övladına düzgün yol göstərəsən, düzgün tərbiyə verəsən. Onun gecə barlarında müxtəlif əyləncələri üçün şərait yaratmayasan". Gənclərə isə tövsiyə edirdi ki, onlar sağlam fiziki və mənəvi həyat tərzi keçirsinlər. Yalnız belə olan halda, onlar həm daha sağlam vətəndaş olacaq, yaxşı bilik alacaq, həm də Azərbaycanın gələcəyinin həqiqi qurucuları olacaqlar.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin bu sahədə irəli sürdüyü göstəriş və tapşırıqlarına uyğun olaraq, böyüməkdə olan nəslin cinayətkar təsirlərdən qorunması, hüquqi maarifləməsi və bununla bağlı müvafiq qanunvericilik aktlarının qəbulu istiqamətində mühüm işlər görülürdü. "Gənclər siyasəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda gənclər siyasətinin əsas istiqamətlərindən birini gənclərin mənəvi-əxlaqi tərbiyəsi və mədəni həyatda iştirakı (maddə 5) təşkil edirdi.

Gənclər arasında neqativ meyillərin aradan qaldırılmasında Gənclər Təşkilatları Milli Şurası da fəal iş aparmağa başlamışdı. 1998-ci il martın 3-də GTMŞ nəzdində narkomaniya ilə mübarizə komissiyası yaradılmışdı. Məqsəd yeniyetmə və gənclər arasında narkomaniya əleyhinə təbliğatı gücləndirmək, maarifləndirmə işini təşkil etmək, narkomaniyanın gətirdiyi ağır bəlaları izah etmək və bu problemləri dövlətin və cəmiyyətin diqqət mərkəzində saxlamaq idi. Komissiya öz işini BMT-nin müvafiq katibliyi, əlaqədar dövlət təşkilatları, xüsusilə, Narkomaniya və Narkobiznesə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyası ilə sıx şəkildə qurürdu.

Milli Şuranın bu sahədə fəaliyyətinin mühüm istiqamətini dini dəyərlərə, yad təriqətçi missionerlərə qarşı mübarizə, onların təxribatçı fəaliyyətinin aşkar edilməsi və ifşası təşkil edirdi. Qərb dövlətlərində də fəaliyyətləri qadağan edilən bu cür təriqətçi təşkilatlar 90-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanda mövcud olmuş anarxiya və qanunsuzluqdan istifadə edərək sərbəst fəaliyyət göstərməyə, gənclərin şüurunu zəhərləməyə başlamışdılar. Görülən işlərin nəticəsi olaraq, bu mövzuda bir neçə kitab və broşür buraxılmış, 600-dən çox məqalə dərc edilmişdir. Missionerlərin fəaliyyətinin qadağan olunması haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 1997-ci il 8 yanvar tarixli Fərmanı başlanmış işin dövlət səviyyəsində uğurlu əks-sədası idi. Həmin təriqətlərin bir çoxu Qərb və MDB ölkələrində gənclər arasında tərki-dünyalıq, faşizm, ictimai-siyasi, hərbi biganəlik ideyalarını təbliğ etdiklərinə və cəmiyyətdə qarşıdurma yaratdıqlarına görə qadağan olunmuşdu. Xarici emissarların ölkəmizdə dini təbliğat aparmasının qadağan edilməsini nəzərdə tutan Azərbaycan Prezidentinin bu Fərmanı gənclər tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanmışdır. Aydındır ki, milli dəyərlərdən uzaqlaşmağa, yabançı dini təsir altına düşməyə səbəb olan təriqətlərin təbliğatçılarından zərər çəkən, ilk növbədə, gənclərdir. Ona görə də, gənclər arasında bu sahədə müvafiq təbliğatın aparılması, milli-mənəvi dəyərlərin aşılanması mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələ olaraq qalırdı.

O, gənclərə tariximizi, milli-adət ənənələrimizi, dinimizi öyrənməyi, sevməyi, ancaq eyni zamanda, öz qınına qapanmamağı və bəşəriyyətin malik olduğu mütərəqqi dəyərlərə yiyələnməyi məsləhət görürdü.

Heydər Əliyev bizə gənclərin mənəvi və vətəndaşlıq tərbiyəsi haqqında bütöv elmi-nəzəri irs qoyub getmişdir. O, gənclərin Azərbaycanın müstəqilliyinə sədaqət ruhunda tərbiyə edilməsini, onların tərbiyəsində milli ənənələrlə ümumbəşəri dəyərlərin vəhdətdə götürülməsini, bütün dövlət və ictimai təşkilatlar qarşısında əsas vəzifə kimi qoymuşdu. Ümummilli Lider vətənpərvərlik tərbiyəsi fəlsəfəsini müəyyənləşdirərkən gənclərin mənəvi inkişafının əsas amili kimi azərbaycançılıq amalını əsas götürməyi tövsiyə edirdi.

Ulu Öndər gəncləri azərbaycançılıq məfkurəsinə bağlı olmaqla yanaşı, eyni zamanda, ənənələrə də söykənməyə çağırırdı. Dövlətçilik yaşadığımız tarixi dövrün reallıqları ilə tarixi keçmişimiz arasındakı əlaqələrin bərpa olunması və bunun hər bir formada insanlara çatdırılmasıdır. Dövlətçilik dedikdə, ilk növbədə, tarixdən bizə ötürülən, nəsillərlə əxz etdiyimiz, qazandığımız dövlət prinsiplərinin saxlanılması və qorunması yada düşür. Xalq üçün birinci onun dövlətidir. Əgər dövlət yoxdursa, hansı ideologiya və prinsipdən danışmaq olar? Heydər Əliyev dəfələrlə qeyd etmişdir ki, müstəqilliyi əldə etmək qədər də onu qoruyub-saxlamaq, əbədiliyini dönməz etmək çətindir. Bu baxımdan, dövlətçiliyimizə, dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsinə Heydər Əliyevin verdiyi töhfələr əvəzsizdir.

Dövlətin möhkəmliyi üçün qanunun aliliyi olmalıdır. Heydər Əliyev irəli sürdüyü dövlətin təməl prinsiplərindən biri sayılan qanunun aliliyinin təmin olunmasına ölkəmizdə nail oldu. Dövlət varsa, qanun olmalıdır. Əgər qanun yoxdursa, dövlət mövcud olmayacaq. Dövlət qanuna söykənməlidir. Qanunçuluq prinsipi bir tərəfdən qanunun aliliyidir, digər tərəfdən isə, zamanın tələbinə və reallığa uyğun olaraq, yeni qanunların yaradılması və onların işlək olmasına ictimai nəzarətin gücləndirilməsidir. Prezident İlham Əliyev qanunçuluğun qorunmasının inkişaf üçün ən önəmli şərtlərdən biri olduğunu bildirir: "Azərbaycanda qayda-qanun var və hər bir vətəndaş qanunlara tabe olmalıdır. Azərbaycanda sabitliyin qorunması gələcək inkişafımız üçün ən önəmli şərtlərdən biridir". Qanunçuluq Heydər Əliyevin dövlətçiliyə, dövlətin idarə olunmasına, dövlətin təməl prinsiplərinə verdiyi ən böyük töhfələrdən biridir. Qanunçuluğa söykənən cəmiyyətdə vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının qorunması başlıca yerlərdən birini tutur. Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi qanunçuluq prinsipinin əsasları onun müəllifi olduğu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında öz əksini tapmışdır.

Heydər Əliyevin irəli sürdüyü digər bir prinsip azərbaycançılıq ideologiyasıdır. Azərbaycançılıq Azərbaycan xalqını birləşdirən ən mühüm ideya, vətənə sevgi və məhəbbətdir. Azərbaycançılıq, eyni zamanda, Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların vahid bir ideologiya ətrafında birləşməsi deməkdir. Azərbaycançılıq dövlətin möhkəmləndirilməsinə çalışmaq, ölkənin inkişafı naminə harada yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlının fəaliyyət göstərməsi, bu yöndə öz töhfəsini verməsi deməkdir. Azərbaycançılığı Azərbaycanda ictimai-siyasi dövriyyəyə gətirən və onun yerini, praktik olaraq, möhkəmləndirən Heydər Əliyevdir, Ümummilli Lider çox haqlı olaraq deyirdi ki, azərbaycançılıq söykəndiyimiz təməl prinsiplərin əsasıdır: "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyyətindən qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı - Azərbaycan dilini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq". Heydər Əliyev azərbaycançılıq dedikdə, Azərbaycan xalqının öz milli dəyərlərinə söykənməklə bərabər, ümumbəşəri dəyərləri də qəbul etməsini və onlardan yararlanmasını nəzərdə tuturdu. Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideologiyasının nəzəri cəhətdən elan edilməsi ilə məsələni bitmiş hesab etməmiş və azərbaycançılığın dünyada olan bütün azərbaycanlılar üçün birləşdirici bir ideologiyaya çevrilməsi üçün xeyli tədbirlər həyata keçirmişdir. Bu baxımdan, dünya azərbaycanlılarının qurultaylarının keçirilməsi və burada həmin ideyanın bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılara çatdırılması olduqca əhəmiyyətli rol oynamışdır. Bu gün azərbaycançılıq dünyada olan 50 milyon azərbaycanlını vahid ideya ətrafında birləşdirir. Bu məsələ ilə bağlı danışarkən Prezident İlham Əliyev demişdir: "Azərbaycan ölkədə yaşayan bütün xalqların doğma vətənidir. Azərbaycan çoxmillətli ölkədir. Burada müxtəlif dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayırlar. Azərbaycanda nə milli, nə dini zəmində heç vaxt problem olmamışdır və olmayacaqdır. Bu, bizim strateji xəttimizdir. Azərbaycanda bütün xalqlar, bütün dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayırlar". Azərbaycan dövlətinin təməl prinsiplərindən biri də varislik, yaradıcı təkamül prinsipidir. Bu prinsip Azərbaycan xalqının söykənəcəyi mühüm prinsip kimi qeyd olunur və göstərilir ki, bizim yeni cəmiyyət quruculuğunda əsas vəzifələrimizdən biri keçmişimizdən ibrət dərsi almaqla cəmiyyətimizi irəli aparmaqdır. Varislik Azərbaycan xalqının əvvəlki tarixi dövrlərdə əldə etdiyi nailiyyətləri öyrənmək, prinsipial olaraq əldə edilənləri gələcək nəsillərə ötürməkdir. Bu, hakimiyyətin ideoloji, siyasi, iqtisadi baxımdan gələcək nəsillərə ötürülməsidir. Bu gün dünyamızda qloballaşma prosesləri gedir. Qloballaşma iqtisadi cəhətdən dövlətlərin bir-birinə daha sıx yaxınlaşması, informasiya mübadiləsinin sürətlənməsi, qlobal miqyaslı problemlərin həllində dövlətlərin əməkdaşlığı deməkdir. Qloballaşma milli mədəniyyətlərin aradan çıxması, milli-mənəvi dəyərlərin arxa plana keçməsi demək deyil. Bu gün Azərbaycan bir çox beynəlxalq təşkilatların üzvüdür. BMT, ATƏT, Avropa Şurası, İslam Konfransı Təşkilatı kimi qurumlardakı fəaliyyətimiz, həmçinin, bir çox dövlətlərlə ikitərəfli münasibətlərimiz Azərbaycanı dünyaya qovuşdurur və inteqrasiya prosesinə təkan verir.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

səs

Son səhifə 11 dekabr

"Nar" gənclərə karyera qurmaqda dəstək olur

"Nar" Gənclər Fondunun təşkilatçılığı ilə Beynəlxalq Könüllülər Gününə həsr edilən "Azərbaycan Könüllülərinin Həmrəylik Festivalı"nda iştirak edib. "Nar" gənclərə dəstək məqsədilə festival çərçivəsində təşkil edilən karyera sərgisində media əlaqələri, məhsulların inkişafı, kiçik və orta müəssisələr üzrə satış mütəxəssisi və digər vakant yerlərə sənəd qəbulu təşkil edib.

Dekabrın 7-si keçirilən sərgidə Azerfon MMC ("Nar" ticarət nişanı) ilə yanaşı 60-dan çox şirkət iştirak edib. Sərgi "Azərbaycan Gəncliyi 2017-2021-ci illərdə" Dövlət Proqramı çərçivəsində təşkil edilib. Layihə Heydər Əliyev Fondu, Gənclər Fondu, ASAN Xidmət, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Təhsil Nazirliyi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Gənclər Fondu tərəfindən icra olunub. Əsas məqsəd gənclərin məşğulluğunun artırılması, iş təcrübəsi olmayan gənclər üçün karyera fürsəti yaratmaq, məşğulluq bacarıqlarını inkişaf etdirməklə, onların iş imkanlarını genişləndirməkdir.

Qeyd edək ki, gənclərə dəstək "Nar"ın korporativ sosial məsuliyyət (KSM) strategiyasının əsas istiqamətlərindən biridir. "Nar"ın davamlı olaraq həyata keçirdiyi KSM layihələri haqqında ətraflı məlumatı nar.az saytından əldə etmək olar. "Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir və 7300-dən artıq baza stansiyası ilə 2,2 milyona yaxın abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

"Özil mənimlə danışmaq istəmir"

"Arsenal"ın futbolçusu Məsut Özil Almaniya yığmasının baş məşqçisi Yoahim Lövlə danışmaq istəmir. Qol.az-ın məlumatına görə, bunu Bundestimin çalışdırıcısı Almaniya mətbuatına açıqlamasında deyib.

"Mən "Arsenal"ın bazasına baş çəkərkən, Məsut orda yox idi. Onunla danışmaq istəyim alınmır. Belə çıxır ki, o, mənimlə söhbət etmək istəmir. Səbəbini bilmirəm. Məsut yığmadan getməklə bağlı qərar verəndə məni məlumatlandırmamışdı. Buna görə bərk məyus olmuşdum. Hər şeyin başqa cür olmasını istəyərdim. Bir halda ki, Özil belə olmasını istəyir, qoy belə də olsun".

Qeyd edək ki, Özil şəxsi "Twitter" hesabından millidəki karyerasını başa vurduğunu açıqlamışdı. 30 yaşlı yarımmüdafiəçisi bunu Londonda Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşdən sonra Almaniya ictimaiyyəti tərəfindən ona qarşı edilən irqçi təzyiqlərə görə etdiyini bildirib.

ELAN

ADPU-nun Riyaziyyat-informatika ixtisası üzrə I kurs tələbəsi Bədəlova Sara Əli qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

BAŞSAĞLIĞI

Səbail rayon Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin kollektivi iş yoldaşları Nadir Quliyevə qardaşı

SİYASƏTİN

vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verirlər.

Allah rəhmət eləsin.

Messi 15 milyon dollara təyyarə aldı

"Barselona"nın futbolçusu Lionel Messi şəxsi təyyarə alıb. SİA-nın verdiyi xəbərə görə, bu barədə Argentinanın "Doble Amarilla" saytı məlumat yayıb. Məlumata görə, argentinalı futbolçu "2004 Gulfstream V" təuyyarəsi üçün 15 milyon dollar ödəyib. 16 oturacaqlı lüks təyyarədə 2 hamam otağı və 2 mətbəx mövcuddur.

Messi təyyarənin quyruq hissəsində forma nömrəsi olan 10 rəqəmini yazdırıb. Bundan başqa, təyyarənin pilləkənlərinə isə ailə üzvlərinin adlarını (Leo, Antonella, Tyaqo, Ciro və Mateo) həkk etdirib. Ulduz futbolçunun bu təyyarəni daha çox Argentina və İspaniya arasındakı uçuşlarda istifadə edəcəyi bildirilir.

"River Pleyt" klubu dördüncü dəfə "Libertadores" kubokunu qazanıb

"Libertadores" kuboku uğrunda Argentinanın "River Pleyt" və "Boka Xuniors" klubları arasında final matçının cavab görüşü keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Madridin "Santyaqo Bernabeo" stadionunda təşkil olunan oyunda iki əzəli rəqib üz-üzə gəlib. Görüş "River Pleyt" klubunun 3:1 hesablı qələbəsi ilə başa çatıb.

Qeyd edək ki, iki komanda arasında noyabrın 11-də "Alberto Armando" stadionunda keçirilən ilk matçda qalib müəyyənləşməyib - 2:2. Daha əvvəl cavab görüşü azarkeşlərin hücumu ilə əlaqədar təxirə salınıb. Bundan sonra hüquq-mühafizə orqanları "Libertadores" kubokunun cavab matçında təhlükəsizliyi təmin etməkdən boyun qaçırıblar. Cənubi Amerika Futbol Konfederasiyası (CONMEBOL) görüşün Argentinanın hüdudlarından kənarda keçiriləcəyini açıqlayandan sonra oyuna ev sahibliyi ilə bağlı bir neçə şəhərdən təklif irəli sürülüb.

Uzun müzakirələrdən sonra CONMEBOL rəhbərliyi matçın Madriddə oynanılmasına dair qərar qəbul edilib. Hər iki klubun azarkeşlərinə matçda iştirak etməyə icazə verilib.

Ağır atletika üzrə Azərbaycan millisi beynəlxalq turnirə üç idmançı ilə qatılıb

Misirin paytaxtı Qahirədə İslam Həmrəyliyi İdman Federasiyasının beşinci ağır atletika çempionatı keçirilir. Azərbaycan Ağır Atletika Federasiyasından bildiriblər ki, "Tokio 2020" Olimpiya Oyunlarına lisenziya xarakteri daşıyan turnirdə ağır atletika üzrə Azərbaycan yığmasının üç üzvü mübarizə aparacaq. Çempionatda Azərbaycanı 96 kiloqram çəki dərəcəsində Nailxan Nəbiyev və Kamran İsmayılov, 102 kiloqram çəki dərəcəsində isə Əliş Nəzərov təmsil edirlər. Turnirə dekabrın 14-də yekun vurulacaq.

A Seriyasında maraqlı hal müşahidə olunub

İtaliya A Seriyasında maraqlı hal müşahidə olunub. SİA-nın məlumatına görə, Çezare Prandelli İvan Yuriçin əvəzinə "Cenua"ya baş məşqçi təyin edilib. Maraqlı isə odur ki, bunula da yüksək dəstədə iştirak edən 20 klubun da çalışdırıcısı italiyalı olub. Sonuncu dəfə belə hadisə 2006/2007 mövsümündə müşahidə edilmişdi.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri, Üzeyir Hacıbəyov küçəsi, 66.
Şəhadətnamə:№ 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az
Tel:598-33-90 Faks:493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs"in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADİNFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur
Tiraj: 5500